Дачникам
садівникам
городникам

ISSN 1814–4357

Щомісячний виробничо-практичний журнал

Дім · Сад · Город

Передплатний індекс 74142

№ 5 (293) Травень 2013

Дивовижний світ помідорів

Малина: випробовуємо сорти

Щоб бути з урожаєм

Дім·сад·город

ISSN 1814–4357

№5 (293) 2013 р.

Щомісячний виробничо-практичний журнал
Засновник і видавець —
КП "Редакція журналу "Дім, сад, город"
Зареєстрований Міністерством інформації України,
серія КВ, №3536 від 23.10.98 р.

Видається з січня 1989 р.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3690 від 30.01.2010 р.

Дивовижний світ помідорів

Порівняно недавно вчені довели величезне значення помідорів у профілактичному та лікувальному харчуванні. Поглиблені дослідження над ними почали проводити тільки в 90-х роках минулого століття. В результаті за антиоксидантними властивостями (один з найбільш потужних антиоксидантів – лікопін) помідори були поставлені вченими на перші місця, нарівні з капустою брокколі, зеленим чаєм, часником. А деякі вчені внесли помідори в п'ятірку найкорисніших продуктів харчування. З початком 2000-х років помідори набули особливої популярності, також завдяки і сортовому різноманіттю.

Погодні умови 2012 р., як і очікувалося, не "балували". Погода протягом всієї вегетації помідорів була контрастною, екстремальною. Перше випробування припало на початок травня: 5 травня випав рясний град, пошкодив маленькі кущики помідорів, їхній розвиток затримався на 5–7 днів. Аномальним явищем став червневий заморозок (3 червня), що буває в нашій місцевості раз років на 20. Кущики помідорів, які на ніч накривав плівкою, заморозок, звичайно, не дістав. Дощів за час вегетаційного періоду було так багато, як буває раз на 4–5 років. За літні місяці випало 371 мм опадів, що значно вище багаторічної норми.

Поміж дощами були різної тривалості аномально спекотні періоди. Наприклад, такою була перша декада липня, майже у всі дні якої максимальні температури підвищувалися до +35 ....+38°С. Цікаво, що середньодобова температура першої липневої декади склала рекордні +25,5°С. Спеціально переглянув всі метеодані за останні 70 років: настільки спекотної декади у нас ще не було. Зате ця спека "випалила" всі зачатки фітофторозу, незначні ознаки якого були помічені наприкінці червня. Більш-менш подібні спекотні декади були тільки в 1959 р. (друга декада липня +24,7°С) і в 1963 р. (перша декада серпня +24,6°С).

Вже 10 років я вирощую помідори тільки безрозсадним способом (навесні висіваю насіння відразу у відкритий ґрунт), про що хотів би детально розповісти на сторінках журналу "Дім, сад, город", який передплачую вже 15 років. Впевнений, що безрозсадний спосіб вирощування помідорів потребує значно менших затрат праці, часу, сил. При цьому безрозсадні помідори виростають дуже міцними, розлогими, у них розвивається потужна коренева система, вони стійкіші до хвороб і несприятливих погодних умов (особливо посух). Безрозсадні помідори ростуть дуже швидко, їхній вегетаційний період значно коротший, ніж у розсадних. Незважаючи на те, що багато років вирощую помідори безрозсадним способом, я й досі його вдосконалюю, роблю більш практичним.

У 2012 р. випробував більше ста нових сортів помідорів. Насіння більшості з них довелося чекати майже два місяці. Ці рідкісні сорти подолали тисячі кілометрів, перш ніж потрапити на мою сортовипробувальну ділянку. Майже всі вони виправдали сподівання, багато сортів виявились неймовірно оригінальними й

екзотичними, наприклад, ***Зелена копія, Королівська краса, Пламя, Копія, Біла вишня, Шоколадний смугастий, Вел зелений, Вел чорний, Король краси, Запотек рожевий, Динне гроно, Майк Поллан, Чорне яблуко, Оранжево-фіолетовий, Північне сяйво, Туксханс червоно-жовтий, Синій, Зелений перець*** та інші.

Одним з найбільш унікальних та екзотичних сортів став ***Green Copia (Зелена копія)***. Плоди цього сорту мають чіткі світло- і темно-зелені смуги, а також красивий рожевий рум'янець ("шапочку"). За повного дозрівання смуги частково набувають рожевого кольору. М'якоть у них рожево-зелена, з відмінним смаком. Вага плодів 200–350 г. Не менш красивим виявився також дуже барвистий сорт – ***Велика зебра***, що має унікальне забарвлення з 4–5 кольорів. Суміш кольорів у плодів цього сорту неповторна: зеленувато-коричнево-червонуваті в смужку. Хоча кожен може побачити кольори по-різному. Всередині є також "малюнок" з кольорової гами. Плоди великі – 250–400 г.

Гермес

Особливо красиві плоди у сорту ***Beauty Queen (Королівська краса)***: жовто-оранжеві із зеленуватими смугами зверху та рожевим рум'янцем ("шапочкою"), з якої виходять рожеві смуги; всередині оранжево-рожеві. Форма плодів округла, середньої величини, 150–250 г, кущ високий.

Варті уваги середні за величиною (150–250 г) плоди сорту ***Lucky Cross (Лакі Кросс)***, насичено-жовтого кольору з малиновим рум'янцем ("шапочкою"). М'якоть у них насичених кольорів – малиново-жовта, дуже смачна. Причому малинової частки значно більше, ніж у всіх випробуваних мною подібних сортів з м'якоттю такого ж типу, в тому числі таких відомих, як Грейпфрут і Загадка природи. Саме своєю м'якоттю підкорив "американець" Лакі Кросс.

Особливо сподобався дивовижний сорт ***Біла вишня***, перш за все пречудовим вишуканим смаком. Крім того, він мав великі плоди дуже красивої серцеподібної форми – 300–400 г, деякі – 0,5 кг, ніжну смачну молочно-білу м'якоть. Плоди Білої вишні доволі малонасінні, всередині майже сама м'якоть. Також особливо сподобався ще один сорт с великими серцеподібними плодами – ***Суниця оранжева***. Без перебільшення, це – сорт-шедевр. Величезні оранжеві плоди з витягнутим носиком здалеку притягують погляд. Всередині їх сама м'якоть, насіння майже немає, дуже смачні. Напрошуються порівняння з відомим сортом Медовий спас, у якого подібні плоди. За сукупністю характеристик Суницю оранжеву впевнено ставлю вище Медового спасу. Слід додати, що Суниця оранжева має ліановидний кущ, один з найбільш інтенсивно ростучих серед всієї моєї колекції. У минулому році висоти 2 м він досяг одним з перших.

Дуже цікаві плоди у сорту ***Flame (Пламя)***, хоча й невеликі (100–200 г). Вони золотисто-жовті з рожево-малиновим рум'янцем, схожим на язики полум'я. Особливі і дуже цікаві плоди у сорту ***Orange Fleshed purple smudge (Оранжево-фіолетові)***. У недостиглому вигляді біля плодоніжки вони мають фіолетовий колір, при дозріванні він стає темно-червоним і зменшується в розмірах. Основний же колір плодів – оранжевий, м'якоть також оранжева.

Напрочуд гарним виявився ребристий сорт ***Zapotec Pink Ribbed (Запотек рожевий)***. У цього "заморського" сорту красиві голубувато-зелені листки, а одержаний він від мексиканського індійського плем'я. Плоди також дивовижно гарні, ребра вирівняні, як під лінійку. Вага плодів Запотека – близько 200–250 г, але вони виглядають більшими, тому що пустотілі; колір рожевий. Також соковиті, що не характерно для пустотілих сортів.

Дуже сподобався новий великоплідний сорт ***Косово***. Плоди в нього гарної серцеподібної форми, 300–500 г, рожево-малинового кольору, солодкі, м'ясисті, не дрібнішають по висоті куща (сорт високорослий). Заслужив особливої уваги чорноплідний сорт ***Чорне яблуко***. У його плодів – привабливий відтінок з незвично блискучою поверхнею. Сорт дуже врожайний, плоди красиві, вирівняні, округлої форми, як "яблучка".

Рожевий делікатес

Суниця оранжева

Синій

Грушка

Несподівано порадував новий для меня сорт ***Кіт Тимофій***. Він має великі плоди червоного кольору, без зеленої плями, вагою 300–500 г, з гладенькою поверхнею, цукристою м'якоттю відмінного смаку. В середині серпня 5 днів (12–16 серпня) тривали безперервні дощі, а достиглі на той час плоди сорту ***Кіт Тимофій*** зовсім не потріскалися, чим приємно здивували.

Нарешті вдалося виростити сорт ***Чорний ананас*** з дуже красивими і неповторними плодами. Я декілька років тому замовляв насіння цього сорту, але виріс якийсь інший, чорноплідний. Плоди сорту Чорний ананас вражаючі: зелено-коричневі з малиновим рум'янцем ("шапочкою"), напрочуд м'ясисті, мають відносно небагато насіння. М'якоть зелено-малинова, відмінного смаку. Маса плодів – від 150 до 400 г, кущ потужний і високий. Тепер я зрозумів дуже захоплені відгуки тих городників, які вирощували цей неповторний сорт.

Чудовими смаковими якостями порадували оранжеві плоди сорту ***Доктор Віче***. Цей високорослий американський сорт почав дозрівати разом із середньоранніми. Плоди в нього красиві, гладенькі, плескато-округлі, насиченого кольору, порівняно малонасінні, важать 200–350 г. М'якоть фантастично смачна, солодка, ароматна, дуже красива на зрізі.

Помітно виділялися на грядці серед сортового різноманіття величезні плоди нового сорту ***Австралієць***. За якістю плодів він повністю відповідає всім потребам городників: вага до 700 г, привабливий вигляд, щільна м'ясиста м'якоть, відсутність зеленої плями біля плодоніжки, смачні плоди.

Є в моїй колекції чимало цікавих черрі-сортів. Багато з них дуже оригінальні, наприклад ***Gajo De Melon (Динне гроно)***. Він в усьому оригінальний: кущ особливо гарний, буквально "полірований", голубувато-зеленого кольору. Помідорчики жовто-оранжеві, з рожевим відтінком, вагою 20–25 г, округло-овальні, по 10–12 шт. у гроні. Черрі-сорт ***Чорне черрі*** також має дуже інтенсивно ростучий кущ, унікальний дуже розкидистими гронами (35–50 см) чорно-рожевуватих помідорчиків вагою 25–30 г (трохи більше, ніж у сорту Динне гроно). У гронах по 30–40 смачних, солодких плодів. Такі розлогі грона з плодами виглядають декоративно.

Велика зебра

Золота канарейка

Ліановидний черрі-сорт з червоними плодами ***Черріліана*** (назва умовна) найбільш "гіллястий" сорт, з дуже інтенсивно ростучим кущем. На мій погляд, його можна сміливо вирощувати на високих виноградних опорах, які встановлюють для вирощування винограду – Черрі-ліана "заплете" все, як виноград. Тим більше, що вона дуже стійка до фітофтори. Плоди в цього сорту кулеподібні, вагою біля 20 г, один в один, у гронах по 10–15 шт.

Також незвичайним і оригінальним є американський черрі-сорт ***Золото селекції***. У нього красиві й злегка гофровані темно-зелені листки та акуратні китиці жовтих помідорчиків. Дозрівати починає водночас з ранніми сортами. Вважається, що цей сорт є чемпіоном щодо вмісту каротину та вітамінів.

Ймовірно, найбільш унікальним зараз є американський сорт ***Синій (Bleve P-20)***. Адже його плоди мають справжній темно-фіолетовий колір. Цей сорт виведений в Університеті штату Орегон, але не за допомогою генної модифікації, а на основі диких томатів бузкового кольору, що ростуть у Південній Америці, тобто не є генномодифікованим. Верхня частина плодів під дією сонячного світла набуває темно-фіолетового кольору, а нижня при дозріванні стає червоною. Плоди сорту Синій округлі, блискучі, вагою 60–100 г, у гронах 4–6 шт., висота куща – до 1,5 м.

Згідно недавніх досліджень вчених, овочі (як і фрукти) різних культур з фіолетовим кольором мають дуже сильні антиоксидантні й лікувальні властивості. Цвітна капуста, картопля, помідори, кукурудза, баклажани, чорниця – головне значення має те, що у них мають бути будь-які відтінки фіолетового кольору: глибокий фіолетовий, яскраво-синій, синьо-чорний. Таких кольорів овочам надає високий вміст пігменту антоціану, саме він забарвлює плоди у фіолетовий колір. Але найважливіше те, що антоціани, як і лікопін – дуже потужний антиоксидант, спроможний стати на шляху багатьох важких захворювань. Підвищену кількість антоціанів мають і чорноплідні сорти помідорів.

Випробовуючи велику кількість нових сортів, звичайно ж, не відмовляюся від багатьох чудових сортів, випробуваних у попередні роки, і продовжую їх вирощувати щороку. Наприклад, сорт ***Волове серце жовте*** вирощую багато років. Плоди цього сорту в повній стиглості мають гарний ніжно-оранжевий колір, у першій китиці вони нерідко витягнуто-серцеподібні. М'якоть насичено-оранжева, високих смакових якостей. Термін дозрівання – середній, маса плодів 200–350 г. Давно "прописався" на моїх томатних грядках ***Рожевий делікатес***, плоди у нього м'ясисті, салатного призначення, плескато-округлі, вагою 300–500 г. Кущ високий, з "картопляними" листками.

Ще один із "довгожителів" – сорт ***Грушка***, із схожими на справжні груші плодами. Вони дуже солодкі, жовтого кольору, з кремовою м'якоттю, відмінно зав'язуються за будь-яких погодних умов, вага плодів – 100–120 г.

Олександр Горбач,
м. Сарни, Рівненська обл.,
тел. 096-46-76-300

Капуста брокколі

Брокколі добре знайома багатьом. Цю капусту рекомендують маленьким дітям, людям похилого віку й усім, хто дотримується здорового способу життя й кому потрібне дієтичне харчування. Капуста брокколі належить до різновидів цвітної капусти, але набагато поживніша. Якщо її правильно готувати, вона перевершує за смаковими якостями свою білосніжну родичку.

Капуста багата вітамінами А, Е, С, групи В, РР. Містить кальцій, калій, залізо, фосфор, магній, марганець, мідь, йод, бор, хром. Кожний із цих мікроелементів виконує особливу функцію в нашому організмі, а поєднання всіх цих елементів, разом узятих, в одному виді капусти справляє не тільки корисну, але й лікувальну дію на організм.

Кальцій необхідний для кісткової тканини. Калій виводить зайві солі та воду, йод підтримує функцію щитоподібної залози, залізо, мідь, кобальт необхідні для процесу кровотворення. Брокколі, як і всі види капуст, містить клітковину й харчові волокна, звільняє кишківник від токсинів і шлаків. Науково доведено, що вживання брокколі активізує імунну систему, зупиняючи розмноження ракових клітин і таким чином є профілактичним засобом проти раку.

Капусту брокколі часто можна побачити на прилавках магазинів, але чомусь рідко – на дачних ділянках, а ще рідше на сільських городах. Багатьом не подобається те, що вона дуже швидко перецвітає, необхідно стежити й вчасно обрізувати головки. А хтось чекає більшого врожаю й одноразового процесу заготівлі на зиму. Мушу зауважити: щодо цього ставлення до капусти брокколі дуже відрізняється від вирощування й збирання інших видів капуст.

Посадивши її напровесні (у квітні–травні), ми одержуємо вже в червні перші готові для збирання і вживання головки. Саме вони бувають найбільшими. На одній рослині залишаємо головку для цвітіння й надалі для одержання насіння для наших майбутніх урожаїв. Всі інші головки збираємо й використовуємо для приготування страв. Зрізати треба гострим ножем, акуратно, щоб не пошкодити бічні пагони, які дуже швидко відростуть, але не будуть уже такими великими, як перший верхній пагін. Зате їх буде багато.

Якщо головок більше, ніж ви можете з'їсти, заморозьте їх на зиму. Брокколі прекрасно зберігається в морозилці, не втрачаючи корисних властивостей. Для родини достатньо посадити всього 10–12 рослин, щоб забезпечите себе на літо, осінь і зиму цим прекрасним продуктом.

Капуста брокколі любить удобрений ґрунт, частий полив, розпушування (2–3 рази за сезон). Висаджуємо ми її на відстані не менш як 50 см одна від одної. Рослини виростають до висоти 1,5 м, а іноді й більше. Грядку розташовуємо на сонячному місці.

Вживати брокколі доцільніше у свіжому вигляді, в салатах. А готувати її краще паровим способом. У суп кладемо брокколі за 2–3 хвилини до закінчення варіння, щоб зберегти вітаміни. Так само швидко тушкуємо її. Іноді досить тільки кинути її в киплячу воду на одну хвилину або просто обшпарити окропом. Таким чином, ми максимально зберігаємо всі поживні речовини і вітаміни. У їжу використовуйте не тільки головки капусти брокколі, але й молоді стебла.

Наведу кілька рецептів страв з капусти брокколі:

1. Приготовану на пару брокколі полити сметанним соусом. Подавати як гарнір до відварного білого курячого м'яса.

2. Суп-пюре із брокколі. Готуємо вегетаріанський супчик з молодої картоплі, моркви, цибулі. Наприкінці варіння кладемо брокколі й свіжу зелень, всі подрібнюємо в міксері, заправляємо вершками і тертим сиром.

3. Омлет із брокколі. На сковороду кладемо шматочки брокколі й заливаємо збитими яйцями. Обсмажуємо омлет із обох боків. Сніданок готовий.

Брокколі швидко втрачає свої корисні властивості, тому не тримайте її в холодильнику більше двох–трьох днів. Краще зрізуйте й відразу використовуйте в їжу.

Г. М. Любинецька,
м. Київ

От уже три роки ми вирощуємо на своїй ділянці витку спаржеву вігну Метро і можемо із упевненістю сказати, що ця квасоля – справжня знахідка для городників-аматорів. Про дивовижну вігну напевно чули багато, але рідко хто має повну уяву про цю рослину й вирощує її. У цій статті ми розповімо про особливості вігни, про культивування її в середній смузі та застосування. Хоча вігна – не зовсім квасоля, але в побуті цей термін прижився, тому надалі будемо називати вігну квасолею.

Вігна сорту Метро

А достоїнства в неї такі: по-перше, дуже довгі боби, від 80 см до 1 м. Оце вже плоди так плоди! По-друге, безперервне плодоношення з липня по жовтень; по-третє – надзвичайно декоративні ошатні кущі з тонкими численними довжелезними плодами прикрасять будь-яку альтанку, балкон, терасу або просто паркан й неодмінно здивують своїм екзотичним виглядом як сусідів, так і перехожих.

Характеристика

Вігна – однорічна рослина з витким стеблом, яке виростає до 3–4 м. Листки трійчасті, довгочерешкові. У пазухах знаходяться довгі суцвіття з 2–6 квіток. Квітки невеликі, світло-фіолетові. В одному суцвітті зав'язується від 2 до 5 бобів. У бобах вігни пергаментного шару взагалі немає, тому в їжу вживають і їхні стулки. Боби незвичайно довгі, товщиною до 2 см, соковиті, звисають суцільною стіною. З одного куща можна зібрати до 3 кг бобів.

Насіння вігни дрібне, кавового кольору, розміром ледь більше пшеничного зерна. Вегетаційний період – 70 днів. Ця культура не пред'являє великих вимог до родючості ґрунту. Вона не боїться атмосферної посухи й щодо посухостійкості значно перевершує квасолю. Вігна – самозапильна культура. У відкритому ґрунті розвивається до осіннього заморозку, протягом сезону безупинно нарощуючи зелену масу й утворюючи все нові й нові плоди. Крім основного стебла, на вігні виростає безліч бічних пагонів, які також активно плодоносять.

Вігну сорту Метро вирощують у вертикальній культурі. Кожній рослині необхідна своя надійна опора – шпагат, мотузка й т.п. Для урізноманітнення ландшафту в саду можна зробити з вігни справжній курінь, якщо косо поставити опори, зв'язавши їхні верхівки, а зверху розмістити поперечину. Вігна швидко підніметься до неї і довгі боби, як маленькі зелені змійки, звисатимуть усередині такого екзотичного куреня. Вігна відмінно чіпляється також за сітку, тин і декоративні ґрати.

Корисні властивості

Вігна корисна не тільки здоровим людям, вона рекомендується як дієтична страва хворим на цукровий діабет, при недокрів'ї, ожирінні, захворюваннях шлунка, печінки й жовчного міхура, а також при подагрі, сечокам'яній хворобі, захворюваннях підшлункової залози. Насіння й стулки бобів вігни містять аргінін, який благотворно діє на вміст цукру в крові подібно до інсуліну. Чай, заварений із сухих лопаток вігни, корис-

ний за цукрового діабету для підтримання рівня цукру в крові, а відвар квіток – при каменях у нирках.

Агротехніка

Агротехніка вігни така сама, як і в квасолі. До ґрунту вона не вибаглива, добре росте як на чорноземах, так і на супіщаних та глинистих ґрунтах. Кращі попередники – огірки, капуста, помідори, картопля. З осені ґрунт заправляємо органічним добривом (0,5–1 відро перегною або компосту на 1 м^2). Перед висівом насіння витримуємо 20 хвилин у міцному розчині марганцівки, потім ретельно промиваємо водою. Вігна також відмінно реагує на обробку насіння біопрепаратами, що дає змогу одержувати високоякісну й екологічно безпечну продукцію. Для обробки насіння використовуємо переважно біопрепарати вітчизняного виробництва (Азотофіт, Байкал ЕМ-1).

Можна сіяти й сухим, і намоченим насінням. Але ми все ж таки віддаємо перевагу висіву сухим насінням.

Вігна – рослина теплолюбна, тому її насіння треба висівати, коли ґрунт на глибині 10 см прогріється до +15–17°С, що за строками трохи пізніше від сівби огірка й квасолі у відкритий ґрунт. У нас в Центральній Україні це період з 10 травня. Крім того, такі строки сівби дають змогу сходам повністю "втекти" від пізнього весняного заморозку. Насіння загортаємо на глибину 4–6 см, із проміжками між рослинами 30 – 40 см, а між рядками – 80 см. У кожну лунку висіваємо по дві–три насінини.

На початку утворення виткого стебла встановлюємо невеликі тимчасові опори у вигляді невеликих драбинок, а потім уже підв'язуємо до основної опори (альтанка, паркан, або "вігвам" з дерев'яних опор). Спроби використовувати живі опори з кукурудзи не дають бажаного результату, тому що кукурудза сильно затінює вибагливі до світла рослини вігни. Для прискорення появи сходів можна застосовувати агроволокно, яке не знімають до початку появи виткого стебла.

Основний догляд за вігною зводиться до регулярних прополювань, розпушувань, а при необхідності – й до поливів (після появи перших зав'язей). У період бутонізації вігну підживлюємо органічним добривом (коров'ячий гній), яке вносимо разом з поливом під кожний кущ.

Зелені боби збираємо знизу нагору в міру дозрівання через 8–10 днів після утворення зав'язей. У цей час вони соковиті, стулки бобів м'ясисті й дуже смачні. Молоді боби треба збирати довжиною до 30–40 см, тобто до досягнення двох третин від максимальної довжини. Чим більше збирати молодих лопаток із плодоносних рослин вігни, тем активніше наростатимуть нові плоди! На насіння достатньо залишити кілька рослин, а в інших потрібно активно обривати плоди й використовувати їх у їжу.

Якщо ж ви прагнете вирощувати вігну на зерно, а також з метою одержання сухих лопаток для приготування лікарських чаїв і настоїв, боби потрібно залишити на рослині до повного дозрівання й висихання. На відміну від виткої квасолі, збирання врожаю вігни часто триває до першого осіннього заморозку. Щоб забезпечити бобами всю родину, достатньо мати 10–15 кущів.

Застосування

У їжу вживають недостиглі боби, в них особливо великий вміст білка, в якому є всі незамінні для людини амінокислоти. Смачні, ніжні, м'ясисті, позбавлені пергаментного шару боби додають у різноманітні страви – супи, рагу, салати, запіканки, гарніри, їх можна консервувати й заморожувати.

Рецепти приготування страв з вігною

Салат з вігною

Молоді лопатки нарізати шматочками довжиною 3–4 см і відварювати до м'якості в підсоленій воді.

Додавати відварену вігну можна практично в будь-який овочевий салат.

Вігна, запечена з яйцями

Відварити нарізані лопатки вігни. Викласти їх на сковорідку, змащену маслом. Залити яйцями, збитими зі сметаною. Запікати в духовці.

Вігна консервована

Лопатки вігни бланширувати у киплячій воді 5 хвилин, помістити в стерильні банки й залити 2%-ним розсолом (20 г солі на 1 л води), додати 9 %-ний оцет (половину столової ложки на півлітрову банку). Спеції додавати за смаком.

Банки з вігною закрити стерилізованими кришками й стерилізувати в киплячій воді 25–30 хвилин.

Хвороби й шкідники

Хвороби й шкідники у вігни й квасолі однакові. Зерноїд (брухус) ушкоджує насіння вігни меншою мірою порівняно з квасолею й горохом. Для боротьби з хворобами квасолі добре себе зарекомендували біопрепарати (Агат 25-ДО, Псевдобактерин-2, Фітоцид). Хоча за три роки вирощування цього стійкого до вірусних і грибкових захворювань сорту вігни нам не довелося з ними зустрічатися.

Ми впевнені, що всі бажаючі без особливих зусиль освоять агротехніку цієї культури й оцінять її достоїнства.

Сергій і Світлана Рябови,
а/с 9, м. Пирятин, Полтавська обл.

Правильно вибираємо плівку

Нині ринок плівок досить різноманітний. Їх виробляють багато великих підприємств і фірм. Оскільки практично у кожного господаря є споруда, що потребує накривання, важливо зробити правильний вибір.

Сама плівка являє собою синтетичний полімер, до якого додають різноманітні поліпшувачі, наприклад: ультрафіолетові стабілізатори (збільшують довговічність), антистатики (аби плівка не притягувала пил), інфрачервоні стабілізатори (аби вона краще тримала тепло), протиконденсатні (запобігають краплям з внутрішнього боку) тощо. У першу чергу придивіться до етикетки. На ній, крім іншої інформації, має бути нанесено:

- товарний знак виробника, назву і товщину плівки, довговічність;
- розміри в рулоні (наприклад, 12х50 м);
- дату виготовлення і номер партії;
- підтвердження вимогам стандарту.

Товарний знак виробника часто наносять не тільки на етикетку, а й на саму поверхню плівки методом флексодруку. Це не просто реклама, а в першу чергу –захист від фальсифікату (буває, звичайну плівку видають, приміром, за якісну угорську). Відомі вітчизняні виробники плівки, наприклад, "Планета-Пластик", "Союз Polimer", "Пластмодерн", випускають великий перелік продукції. Тому, аби не помилитися ще на складі, на етикетці кожної дублюють цю інформацію (інколи вкладають до рулону додаткові етикетки).

Товщина плівки (в мікронах) – важлива характеристика її стійкості до вітрових навантажень і довговічності. Чим вона більша, тим довговічніша й стійкіша до сильного вітру, але й відповідно дорожча та менш світлопрозора (хоча це актуально для ранньої весни і хмарної погоди). Для теплиць рекомендується плівка товщиною не менше 200 мк, тоді як для малогабаритних споруд можна вибрати й тоншу. Втім, сьогодні на ринок прийшли так звані багатошарові плівки: з підвищеною міцністю, і для них ця рекомендація застаріла.

Не менш важливою характеристикою є довговічність. Її вказують у сезонах, наприклад, 4-сезонна, 6-сезонна. При цьому до плівки вводять певну кількість ультрафіолетових стабілізаторів та пігментів, що надають їй відтінків (аби легко було впізнати за зовнішнім виглядом). Наприклад, 2-сезонна має жовтий колір, 4-сезонна – зелений, 6-сезонна – синій. Аби вона у вас прослужила вказану кількість сезонів, потрібно дотримуватися кількох правил. Насамперед слід знати, що під терміном "сезон" мається на увазі період експлуатації 6 місяців, без експлуатації в зимовий період. Якщо у вас плівкова теплиця, потрібно знімати покрівельний матеріал у жовтні–листопаді й накривати вже у наступному році. Якщо ж вона якісно закріплена і знімати не хочеться, слід струшувати з неї сніг взимку, аби вона не завалилася під його вагою разом із каркасом, та змиритися з її меншою довговічністю, ніж вказана на етикетці. Річ у тім, що опади вимивають ультрафіолетові стабілізатори. А абразивні сніжинки чи подряпини відкривають доступ сонячним променям, які руйнують їх. От чому будь-яка плівка з часом частково втрачає свою первинну міцність. Коли у вашій місцевості сильні вітри (скажімо, у степовій зоні), можна поверх плівки накинути товстий шпагат (тонкий врізатиметься в неї, що призведе до розриву).

Важливо також якісно закріпити плівку під час накриття. Слід уникати контакту з металевими частинами каркасу (особливо іржавими), які дуже нагрівають плівку. Достатньо сильного вітру – і вона рветься. По можливості уникайте прибивання її цвяхами, гострих місць на каркасі (наприклад, від електрозварювання).

Розміри у рулоні. Чому в ряді західних регіонів вважають плівку закордонного виробництва більш якісною за вітчизняну? Річ у тому, що в країнах ЄС стандарти на плівку поновлюються раз на 10 років. Вітчизняну ж досі випускають за ГОСТ'ом 10354-82 – 1982 року, хоча окремі заводи й перейшли на систему якості ISO 9001:2008 (проте вона стосується менеджменту якості, а не властивостей плівки). Згідно з цим ГОСТ'ом, розрізняють кілька марок плівки. Для накривання теплиць потрібна марка СТ. Подальші позначки в назві дають за літерами: **п** – пігмент (барвник); **с** – стабілізатор; **а** – антистатична добавка; **ф** – модифікуюча добавка.

Головним все ж вважають розміри в розвороті. Чим більша перша цифра, тим краще для накривання теплиці. Наприклад, якщо у вас діаметр арки 10 м, а довжина теплиці 30 м, то за наявності плівки 12х33 м можна обійтися без зварювання. Натомість за розмірів 6х25 м доведеться зварювати, а шов менш надійний за сильного вітру. До того ж, міжнародна система якості складається з 9 стандартів властивостей плівки – від D882 до D2103 і 23 – на методи їхньої перевірки. Розміри її в розвороті великі, що досить зручно для накривання фермерських теплиць. Для невеликих ділянок це не так важливо, отож якщо вам потрібно накрити грядку для редиски, не обов'язково "гнатися" за такими розмірами, як і за дорогою плівкою закордонного виробництва.

Вимірявши розміри майбутньої ділянки (або каркасу), яку ви збираєтеся накривати, відріжте відповідний клаптик плівки із запасом для нахльостів. Огляньте її: за стандартом на ньому не повинно бути складок і пошкоджень (не допускається).

Часто плівку купують у магазині, де вона знаходиться без упаковки, намотаною в рулони на пластикові або картонно-паперові стрижні. Таку упаковку варто попросити подивитися у продавців. У розмові з ними можна дізнатися, у скільки шарів вона складена і яка ширина в розвороті. Довжину, яку вам відріжуть, ви обираєте самі (але ширина буде фіксованою – така сама, як намотана на бобіну).

Дата виготовлення і номер партії потрібні, аби знати, кому пред'явити претензії, і для визначення терміну зберігання. За ГОСТ'ом, гарантійний термін зберігання СТ-плівки – один рік з дня виготовлення. Зберігати ж її потрібно в горизонтальному положенні, в закритому приміщенні, захищеною від прямих сонячних променів, за температури від 5 до 40°С. За інших умов теж можна, але не більше місяця.

Ю.В. Слєпцов

Каліпсо®

Системний інсектицид контактної та кишкової дії, який дозволяє контролювати широкий спектр шкідників саду та городу.

Bayer Garden

щаслива

захищені

Тримає на мушці лише ворожих жуків!

- Надзвичайно висока ефективність проти колорадського жука, яблуневої плодожерки, оленки волохатої.
- Застосовується на багатьох культурах проти різних шкідників.
- За умови дотримання рекомендованих норм витрати, препарат безпечний для бджіл та джмелів, що дозволяє проводити обприскування також і під час цвітіння.

ефективний

Довідки цілодобово: 0 800 500 188
(по Україні дзвінки з стаціонарних телефонів безкоштовні)
www.zelenysvit.com

150 років
Наука в ім'я кращого життя

Дім Сад Город маркет

www.dim-sad-gorod.com

Касети пластикові з піддоном

- на 18 вічок 14 грн
- на 36 вічок 14 грн
- на 50 вічок 14 грн
- кришка прозора 7 грн

Торф'яні таблетки у сітці "Willy"

ø 27 ø 36 ø 42 ø 70

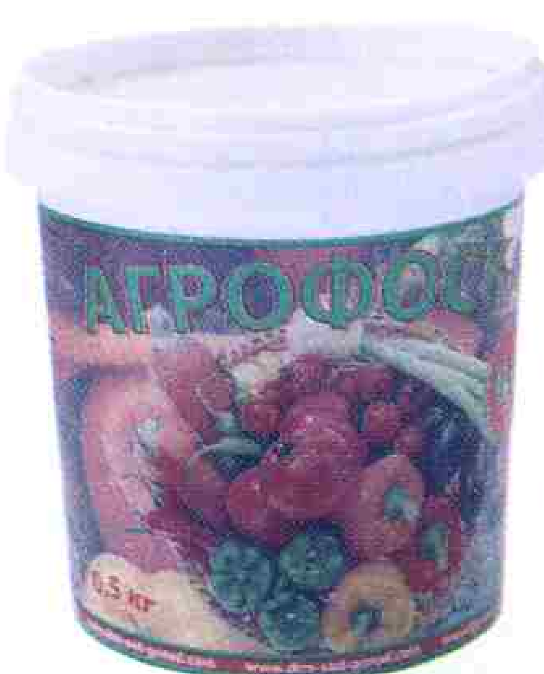
- 27ø, 20шт. 11 грн
- 36ø, 20шт. 17 грн
- 42ø, 20шт. 21 грн
- 70ø, 10шт. 35 грн

Торф'яні горщики "Willy"

- 80x80мм, круглі 24шт. 20 грн
- 50x90мм, круглі 32шт. 28 грн
- 60x60 мм, квадратна торф касета на 16 вічок 15 грн

Мінеральні добрива

- Агрофоска, 0,5кг 13 грн
- Цеоліт, 0,5 кг 12 грн
- Гумак, 0,5л 18 грн
- Гумат, 0,5л 18 грн
- Попіл соняшника, 0,5л 12 грн
- Кальцієва селітра, 0,5кг 18 грн
- Біогумус, 0,5кг 12 грн
- Екоплант, 1 кг 20 грн
- Цеоліт, 1кг 20 грн

В зручному пластиковому горщику.

Супутні товари

- Табачний пил, 0,5кг 10 грн
- Мідний купорос, 0,1 кг 9 грн
- Борна кислота, 0,1кг 7 грн
- Суміш Бордо, 0,3кг 10 грн
- Мох сфагнум, 0,5л 12 грн
- Вермікуліт, 0,5л 6 грн
- Субстрат "Орхідеї", 0,8л 9 грн
- Горщик"Орхідея" 1,5л 12 грн
- Сітка шпалерна 1,6x10м, 25 грн
- Садовий бинт 20x1000см 20 грн
- Садова замазка на основі бджолиного воску, 100г 55 грн

Сидеративні культури

- Гірчиця жовта, 0,5кг 22грн
- Горлиця, 0,5 кг 22грн
- Люпин, 0,5 кг 25 грн
- Соя, 0,5кг 25 грн
- Рапс, 0,5 кг 32 грн
- Редька, 0,5кг 32 грн
- Конюшина, 0,1кг 25 грн

Агроволокно

чорне 1,6x10м
щільність 60 г/м
79,00 грн

біле 1,6x10м
щільність 30 г/м
49,00 грн

або

При замовлені від 30м діють спеціальні ціни за погоний метр:

Агроволокно біле 1,6м щільність **17 г/м** з УФ стабілізатором	**3,00 грн/м**
Агроволокно біле 1,6м щільність **30 г/м** з УФ стабілізатором	**4,70 грн/м**
Агроволокно чорне 1,6м щільність **60 г/м** з УФ стабілізатором	**7,70 грн/м**

Геотекстиль 1,6x10м

Нетканий матеріал для ландшафтних та будівельних робіт. Для газонів, альпінаріїв, квітників, компостних ям. Поділ шарів грунту, захист землі від вимивання, пригнічення росту бур'янів.

щільність 90г/м 99,00 грн

щільність 120г/м 129,00 грн

Регулятори росту рослин

- Потейтин, для картоплі
- Івін, для овочевих культур
- Чаркор, для укорінення живців дерев, чагарників, квітів
- Емістим С, універсальне, для всіх видів рослин

3 ампули по 1 мл - **15,00 грн**

Кристалічні добрива "Чистий лист"

- для троянд, 250г
- універсальне, 250 г
- для витких, 250 г
- для фіалок, 250 г
- для хризантем, 250 г
- укорінювач, 250г
- для хвойних, 250г
- для саду та городу, 250 г

19,00 грн

Замов на 90 грн або більше - отримай ПОДАРУНОК!*
та безкоштовну доставку

*Під подарунком розуміється покупка "Міні теплички та 12 торф таблеток" за **0,01 грн**

Умови виконання замовлення:

1. Мінімальна сума замовлення з безкоштовною доставкою товарів має складати **не менше 90грн.**
2. В разі замовлення на суму менше 90грн товари пересилаються за ваш рахунок.
3. При отриманні посилки на пошті чи курьерською службою Ви додатково сплачуєте тариф за переказ грошей (2-5% від вартості посилки).
4. Замовлення можна відправити:
   а. поштовим листом: **ДСГ маркет (Донцов Я.О), А/С 208, 02002 Київ**
   б. електронним листом - info@dim-sad-gorod.com
   в. в інтернет магазині - www.dim-sad-gorod.com
   г. за телефоном: **044 599-53-52, 095 572 02 80, 067 938 92 41, 063 130 03 16**
5. Детальні умови замовлення товару читайте на сайті **http://dim-sad-gorod.com/ua/uslovija_prodazhi**

ЕКОПЛАНТ

Це екологічно чисте, безхлорне, комплексне мінеральне добриво рослинного походження. Основною діючою речовиною його є калій (K_2O) 28–41%. Калій знаходиться у формі карбонатів (K_2CO_3) і сульфатів (K_2SO_4), які є легкодоступними для рослин. Вміст фосфору (P_2O_5) становить 3–10 %.

В ***Екопланті*** є інші важливі макроелементи: магній (MgO) 6–12%, кальцій (CaO) 9–17%, сірка (SO_3) 8–16%; а також мікроелементи: залізо (Fe) 1,34 г/кг, 0,134%), бор (B) 1000 мг/кг, 0,1%, цинк (Zn) 900 мг/кг, 0,09%, мідь (Cu) 240 мг/кг, 0,024%, марганець (Mn) 150 мг/кг, 0,015%), хром (Cr) 6,3 мг/кг 0,00063%, молібден (Mo) 1,5 мг/кг, 0,00015%, кобальт (Co) 0,37 мг/кг, 0,000037%). Сумарний вміст елементів живлення становить не менше 70%. Наявність цих елементів робить ***Екоплант*** комплексним універсальним мінеральним добривом для застосування під усі сільськогосподарські культури, на всіх типах ґрунтів. Особливо ефективним є застосування ***Екопланту*** на кислих ґунтах, позаяк він має високу нейтралізуючу здатність. До того ж, ***Екоплант*** суттєво післядіє у наступному році.

Екоплант – екологічно чисте добриво, через значно менший вміст в ньому токсичних елементів – свинцю, кадмію, миш'яку, фтору порівняно з вмістом цих токсинів у традиційних фосфорних добривах. Значною перевагою ***Екопланту*** є те, що він, на відміну від багатьох інших калійних добрив, не містить хлору, що дозволяє вносити його під чутливі до хлору культури, такі, як картопля, льон, овочі, ягідні, плодові тощо. Застосування ***Екопланту*** як калійно-кальцієвого добрива знижує накопичення радіонуклідів у рослинах. Бо ж відомо, що за нестачі калію та кальцію в ґрунті рослини починають інтенсивно поглинати їхні "замінники" – цезій і стронцій, а при внесенні ***Екопланту*** засвоєння радіонуклідів гальмується.

Крім того, в разі нестачі кальцію підвищується кислотність ґрунту, що підсилює перехід радіоактивних речовин у рослини.

Екоплант – гранульоване добриво, упаковане в поліетиленові пакети по 2 та 5 кг, або поліпропіленові мішки по 40 кг. Розмір гранул – 1–2 мм (дрібна фракція).

Європейський екологічний сертифікат 19.10.2004 Reg.Nr.041662Pr відповідає регламенту європейської ради (EEB) 2092/91, підтверджуючи придатність для застосування в екологічному землеробстві.

Як безазотне добриво ***Екоплант*** ідеальний для осіннього внесення. Навесні ***Екоплант*** вносять перед або одночасно з сівбою (садінням) сільськогосподарських культур, врозкид або локально в рядки чи лунки.

Оскільки ***Екоплант*** не містить хлору, то за умов достатнього зволоження його можна вносити в міжряддя під час вегетації культури як підживлення.

За неодноразого внесення (наприклад: основне добриво + підживлення), вказану в таблиці повну норму ***Екопланту*** розподіляють залежно від кількості внесень.

Удобрюючи дерева й кущі, зазначену в таблиці норму внесення (грамів на квадратний метр) множать на площу (метр квадратний), яку покриває крона дерева (куща). У посадкові ями для дерев вносять по 100 г ***Екопланту***, рівномірно перемішуючи із землею верхнього шару ґрунту.

Під час вирощування розсади рекомендована доза внесення 0,5–1 г на 1 л ґрунтосуміші, ґрунту.

Для зручності застосування: чайна ложка (з гіркою) – 12 г; сірникова коробка (без гірки) – 24 г; вміст кришки ПЕТ–пляшки (без гірки) – 9 г, (з гіркою) –14 г.

Наведена в таблиці річна норма внесення для основних культур середня і може змінюватися залежно від: природної забезпеченості ґрунту елементами живлення, додаткового внесення органічних добрив, інтенсивності сорту. Для прикладу, урожай картоплі 200 кг з сотки виносить:N–1,15 кг; P–0,4 кг, K–2,5 кг; тоді як врожай 500 кг виносить: N–3 кг; P–0,8 кг; K–4,8 кг. Крім основних елементів живлення (NPK), з урожаєм 100 кг виноситься близько 61 г магнію (MgO), 132 г кальцію (CaO); 28 мг бору (B), 21 мг міді (Cu), 84 мг марганцю (Mn), 79 мг цинку (Zn), 1,2 мг молібдену.

Зазначені в таблиці норми розраховані по калію (K_2O). Оскільки ***Екоплант*** містить всі необхідні мінеральні елементи живлення рослин, крім азоту (N), доцільно вносити навесні аміачну селітру (N_{34}), карбамід (N_{46}), або інші азотовмісні добрива, не змішуючи

Норми внесення екопланту

Культура	Кілограмів на сотку	Грамів на 1 м²	Грамів на 10 м²
Трава (газони)	4	40	400
Квіти	3	30	300
Декоративні, в т.ч. хвойні, зелені огорожі	2	20	200
Картопля, топінамбур, капуста пізня	5	50	500
Морква,буряки, редька	5	50	500
Пастернак, петрушка, селера, редис, салат цикорій	4	40	400
Цибуля, помідори, перець, баклажани, огірки, гарбузи	3	30	300
Кавуни, диня, ревінь, щавель, спаржа	3	30	300
Капуста рання, капуста цвітна	2	20	200
Часник, горох, квасоля, боби, чина, нут	2	20	200
Салати, кріп, шпинат, базилік, огірочник	2	20	200
Кукурудза, соняшник	4	40	400
Гречка, жито, пшениця, овес, ячмінь	3	30	300
Виноград	5	50	500
Яблуня, груша, слива, вишня, черешня, абрикос, персик, алича, грецький горіх	4	40	400
Смородина, порічки, аґрус, малина, суниця	4	40	400

з **Екоплантом**. Можливе додаткове внесення фосфоровмісних добрив, наприклад: амофосу ($P_{50}N_{12}$), суперфосфату простого (P_{19}) чи подвійного (P_{42}).

Добриво успішно пройшло державне випробування в Інституті картоплярства. Результати випробувань свідчать, що при застосуванні **Екопланту** було отримано найвищий урожай і найвищу якість продукції. Порівняно з іншими калійвмісними добривами, **Екоплант** зумовив найвищий вміст крохмалю, сирого протеїну, вітаміну С, найнижчий вміст нітратів, крім того, бульби мали найвищі смакові якості та найменшу схильність до потемніння м'якуша.

Наведемо звіт Хмельницької державної сільськогосподарської дослідної станції про ефективність екологічно чистого мінерального добрива **Екоплант** порівняно з нітроамофоскою.

Звіт з проведення випробування нового екологічно чистого мінерального добрива ЕКОПЛАНТ ($K_{28}P_5Mg_{10}Ca_{12}S_{12}$)

Екоплант – це комплексне безхлорне калійно-фосфорне мінеральне добриво.

Основною діючою речовиною його є калій K_2O, вміст якого становить не менше 28%. Калій міститься у формі карбонатів K_2CO_3 і сульфатів K_2SO_4, які є легкодоступними для рослин. Вміст фосфору (P_2O_5) становить 5%.

Екоплант містить й інші важливі макроелементи: магній – не менше 10%, кальцій – не менше 12%, сірка – не менше 12%, а також мікроелементи: бор – 0,19%, залізо – 0,15%. Сумарний вміст елементів живлення становить не менше 67%.

Нітроамофоска використовувалася із вмістом NPK по 16 кг діючої речовини.

Норма внесення мінеральних добрив $N_{90}P_{90}K_{90}$.

Контроль – без добрив.

Порівняльний дослід дії **Екопланту** та нітроамофоски було закладено по трьох сортах картоплі: Божедар, Серпанок, Повінь – однієї групи стиглості (ранньостиглі).

Площа під дослідом становила 1,35 га, в тому числі: контроль – 0,15 га, з нітроамофоскою – 0,60 га, з **Екоплантом** – 0,60 га. **Екоплант** збалансували по NPK (16:6:16) аміачною селітрою та суперфосфатом.

Обліки й аналізи на досліді

1. Облік урожаю: ваговим методом, поділяночно.

2. Визначення агрохімічних параметрів якості бульб картоплі:

– сухої речовини, %;

– крохмалю, %.

3. Оцінка кулінарних якостей картоплі:

– смак;

– потемніння м'якуша після варіння.

4. Висновки.

Результати проведених досліджень

1. Облік урожаю.

Проводили ваговим методом, поділяночно.

Аналізуючи дані урожайності, слід відзначити перевагу дії **Екопланту** порівняно з дією нітроамофоски. Прирости врожаю становлять по сорту Божедар – 5,8 ц/га; по сорту Повінь – 7,8 ц/га, по сорту Серпанок – 6,3 ц/га.

2. Визначення агрохімічних параметрів якості бульб картоплі.

З-поміж агрохімічних показників якості бульб картоплі проводили визначення сухої речовини термічно-ваговим методом та крохмалю поляриметричним методом.

Виходячи із даних таблиці 2, слід відзначити збільшення вмісту крохмалю та сухої речовини (варіант 3), де вносили **Екоплант** N : P : K = (16:16:16)+ Mg + S + Ca + Fe + B + Mn порівняно з варіантом 2 з нітроамофоскою N:P:K (16:16:16) та контролем.

Таблиця 2

Вміст сухої речовини та крохмалю, залежно від внесених добрив (у відсотках)

Сорти, варіанти	Божедар		Повінь		Серпанок	
	суха речовина	крохмаль	суха речовина	крохмаль	суха речовина	крохмаль
Контроль без добрив	19,8	15,6	22,9	15,8	19,4	13,2
Нітроамофоска	20,9	15,8	23,2	16,0	20,0	13,7
Екоплант	21,4	16,2	24,1	16,3	21,1	14,0

3. Оцінка кулінарних якостей картоплі.

Проводили дегустаційним методом відвареної картоплі. Визначали смак та потемніння м'якуша після варіння. Особливих розходжень по варіантах не спостерігалося.

Повінь – м'якуш кремовий, після кулінарної обробки колір не змінюється, нерозсипчастий, смакові якості добрі.

Серпанок – м'якуш світло-жовтий, після кулінарної обробки не змінюється, нерозсипчастої текстури, смак добрий.

Божедар – м'якуш білий, після кулінарної обробки колір не змінюється, смак задовільний.

4. Висновки.

Аналізуючи результати досліджень (таблиць 1 і 2), де наведено дані врожаю (ц/га) та вміст крохмалю й сухої речовини (%), слід відмітити позитивну дію **Екопланту**, який містить, крім фосфору і калію, ще й Mg, S, Ca, Fe, B, Mn.

Суттєве збільшення урожайності (на 5,8–7,8 ц/га) , сухої речовини і крохмалю (на 0,5–1,0%) при високій якості урожаю дає можливість вважати **Екоплант** цінним мінеральним екологічно чистим добривом і рекомендувати господарствам різних форм власності для застосування під картоплю.

Таблиця 1

Урожайність картоплі по сортах залежно від внесених добрив

Сорти, варіанти	Божедар			Повінь			Серпанок		
	урожайність, ц/га	приріст		урожайність, ц/га	приріст		урожайність, ц/га	приріст	
		ц/га	ц/га		ц/га	ц/га		ц/га	ц/га
Контроль без добрив	171,4	0	–	150,8	0	–	135,7	0	–
Нітроамофоска N:P:K 16:16:16	198,9	+27,5	0	182,5	+31,7	–	165,7	+30,0	–
Екоплант N:P:K 16:16:16	204,7	+33,3	+6,8	190,3	+39,5	+7,8	172,0	+37,3	+6,3

В.Г.Молдован,
завідувач лабораторією картоплі, кандидат сільськогосподарських наук:
З.П.Конопельська,
науковий співробітник лабораторії картоплі

Каліпсо® Спрей

Інсектицид системної дії для захисту декоративних та кімнатних рослин від шкідників.

Готовий до використання засіб

- Захист від широкого спектру комах-шкідників.
- Не потребує спеціальних знань в приготуванні робочого розчину.
- Тривалий термін зберігання.
- Упаковка оснащена пульверизатором.

Довідки цілодобово: 0 800 500 188
(по Україні дзвінки з стаціонарних телефонів безкоштовні)
www.zelenysvit.com

150 років
Наука в ім'я кращого життя

Гель проти мурах

Для знищення мурах і мурашників всередині та ззовні будівлі і на прилеглих територіях

- Широкий спектр ефективності (діє на всі види мурах).
- Спрацьовує впродовж доби.
- Залишається привабливим впродовж декількох місяців.
- Ефективна і непомітна обробка.

Довідки цілодобово: 0 800 500 188
(по Україні дзвінки з стаціонарних телефонів безкоштовні)
www.zelenysvit.com

150 років
Наука в ім'я кращого життя

Елітна форма 7-47

Жимолость їстівна – перша ягода сезону

Господарсько-біологічні особливості

Жимолость їстівна – цінна ягідна культура. Належить до родини жимолостей (Caprifoliaceae Juss.). Основними достоїнствами її є раннє достигання ягід, значний вміст вітамінів та висока зимостійкість.

У більшості грунтово-кліматичних зон України ягоди жимолості їстівної – перші ягоди в сезоні. Наприклад, в умовах Полісся, Лісостепу України за середньобагаторічними даними вони достигають наприкінці травня – у першій декаді червня.

Жимолость їстівна в природних умовах – кущ заввишки до 1 м, в культурі – до 2 м з густим гілкуванням. У дикому вигляді поширена в Східному Сибіру та на Далекому Сході.

Плоди жимолості їстівної – ніжні соковиті ягоди, кисло-солодкі, з приємним присмаком і слабким ароматом. Вони можуть бути різної форми: округлі, циліндричні, веретеноподібні, стручкові, глечикоподібні та інші, довжиною 1,5–3,5 см, масою 0,6–1,7 г. Забарвлення темно-синє з сильним восковим нальотом. В одній ягоді 8–20 і більше дрібних насінин коричневого кольору. Маса 1000 насінин – близько 0,85 г.

У плодах міститься 4–8 % цукрів (глюкоза, фруктоза, галактоза), 1–3 % органічних кислот, 1,1–1,5 % пектинових речовин, вітаміну С – до 130 мг%. Сумарна кількість Р-активних речовин (рутин, катехін, антоціани та ін.) – 600–1800 мг%. У невеликій кількості є вітаміни B_2, B_6, B_9, провітамін А. Ягоди жимолості багаті на йод, марганець, залізо, мідь.

Ягоди жимолості їстівної у народній медицині використовують при розладах травлення, хворобах печінки, жовчного міхура, серцево-судинних захворюваннях, гіпертонії, недокрів'ї, ожирінні, малярії, як сечогінний засіб. Ягоди мають бактерицидні властивості. Високо цінуються їхні смакові якості. Плоди використовують свіжими і для переробки на варення, соки, компоти.

Ця рослина практично самобезплідна. При самозапиленні утворюється незначна кількість щуплих ягід без насіння. Для отримання стабільних урожаїв необхідне сумісне садіння не менше двох різних сортів (форм).

Жимолость не вибаглива до умов вирощування. Може рости на грунтах різних типів – від торфовищ на краях боліт до карбонатних у горах. Однак скрізь потребує достатнього зволоження. Витримує незначне затінення, проте краще плодоносить за доброго освітлення. Найбільш придатні для жимолості ґрунти середні за механічним складом, супіщані й суглинкові, багаті органічними речовинами із слабокислою реакцією ґрунтового розчину. Вона добре росте в умовах достатнього зволоження, але не витримує тривалого затоплення кореневої системи грунтовими водами.

Нові сорти жимолості їстівної, перспективні для аматорського садівництва в Лісостепу та Поліссі України

Алісія. Сорт Краснокутської дослідної станції садівництва. Отриманий від вільного запилення відібраної форми жимолості камчатської. Автори В.О. Кібкало, С.М. Гризодуб.

Кущ низькорослий (до 1,1 м), розлогий, стійкий до комплексу грибних хвороб і шкідників, зимостійкий, швидкоплідний. Середня врожайність 3,8 т/га.

Плоди середні або великі (масою 0,9–1,1 г), еліптичної форми, темно-сині, з восковим нальотом і горбкуватою поверхнею, не осипаються. Шкірочка тонка, м'якоть ніжної консистенції, соковита, кисло-солодкого десертного смаку.

Хімічний склад м'якоті, %: цукри – 7,6, органічні кислоти – 2,02, а також 44,7 мг вітаміну С на 100 г сирої маси.

Транспортабельність середня. Використання універсальне.

Спокуса. Сорт Краснокутської дослідної станції садівництва. Автори В. О. Кібкало, С. М. Гризодуб.

Кущ сильнорослий (до 1,6 м), прямостоячий, стійкий до комплексу грибних хвороб і шкідників, зимостійкий, швидкоплідний. Середня врожайність – 4,2 т/га.

Плоди великі (1,1–1,2 г), видовжено-глекоподібної форми з тупим кінцем, темно-сині, з восковим нальотом, зі слабогорбкуватою поверхнею. Шкірочка середньої щільності. М'якоть ніжна, соковита, кисло-солодкого десертного смаку з легким ароматом.

Транспортабельність ягід висока. Використання універсальне.

Елітна форма 7–47. Сіянець від вільного запилення сорту Голубе веретено. Виведений в Інституті садівництва УААН. Селекціонер І.П. Надточій. В умовах Київської області достигає в третій декаді травня. Рослини до 1,5 м висотою, формують негустий середньо-

розлогий округлий кущ. Пагони середньої товщини, бурувато-зелені.

Плоди середньою масою 1,15 г, видовжено-грушоподібні, синьо-фіолетового забарвлення, з товстою шкірочкою. М'якоть ніжна, приємного кисло-солодкого смаку. Ягоди містять до 8,8 % цукрів, 1,7 % органічних кислот, 67 мг% вітаміну С.

Стійкий до низьких температур, хвороб і шкідників.

Способи розмноження

Жимолость добре розмножується насінням і вегетативним способом (зеленими і здерев янілими живцями, відсадками, поділом куща).

Розмноження насінням широко застосовується при введенні жимолості в культуру в нові райони, у селекції, любительському садівництві. Але необхідно підкреслити, що при насіннєвому розмноженні не завжди й не повністю успадковуються батьківські ознаки.

Алісія

Насіння добувають із плодів повної стиглості. Хорошу схожість насіння забезпечує висів його у перший рік після збирання. За 3–4-річного зберігання значна частина насіння втрачає схожість. Його можна висівати влітку відразу після збирання ягід, а також восени й навесні. Восени насіння висівають наприкінці жовтня – на початку листопада у посівні ящики чи в розсадник, де воно взимку проходить стратифікацію і навесні дружно проростає. Для весняного висіву краще провести стратифікацію насіння протягом одного місяця у вологому піску за температури 0–7 °С. Висівають у другій декаді квітня. Дружні сходи в такому випадку з'являються через 10–15 днів.

Грунт для сівби потрібно готувати завчасно. Він має бути легким за механічним складом, містити достатню кількість вологи, а також елементів живлення в доступній для рослин формі. Цим вимогам відповідає ґрунтосуміш із дернової землі, торфу та річкового піску у співвідношенні 2:1:1. На 1 м³ такої ґрунтосуміші бажано додати 1–1,2 кг нітрофоски.

У перші дні сіянці потребують притінення. Протягом літа вони досягають висоти 10–15 см і утворюють розгалужену кореневу систему. Навесні наступного року їх висаджують із ящиків у гряди на дорощування, а на постійне місце – у дво- або трирічному віці.

Догляд за сіянцями протягом вегетації полягає в розпушуванні грунту, поливанні рослин, виполюванні бур'янів.

Вегетативне розмноження. Найкращий спосіб розмноження жимолості – зеленими живцями. Зелені живці жимолості, як і інших рослин, укорінюються в закритому ґрунті (засклені або плівкові теплиці, розсадники тунельного типу, парники з накриттям) при високій вологості повітря.

У зеленому живцюванні за субстрат для укорінення беруть переважно чистий річковий пісок середньої зернистості або суміш з торфом (1:1 за об ємом). Товщина шару субстрату має становити близько 3–4 см. Його насипають на торфоперегнійну ґрунтосуміш, яка повинна бути завтовшки не менше 20 см. Її готують із торфу, піску, структурного грунту та перегною у співвідношенні 1:1:1:0,5 за об'ємом. Як субстрат можна також використовувати суміш річкового великозернистого піску з перлітом або вермикулітом у співвідношенні 2:1.

Наші дослідження засвідчили, що в умовах Полісся й Лісостепу оптимальний строк зеленого живцювання жимолості припадає на кінець травня – першу декаду червня.

Пагони для нарізування живців заготовляють із високоврожайних здорових рослин. Живці нарізують завдовжки 10–18 см з двома–трьома міжвузлями. Нижній зріз роблять під брунькою, верхній – на 3–5 мм вище бруньки. Нижні листки на живцях видаляють. Потім ці живці висаджують у закритому грунті.

Перед садінням їх бажано протягом 14–18 годин обробити 0,01–0,015%-ним розчином індолілмасляної кислоти. Для цього кінці живців занурюють у розчин на 2,5–3 см. Ставлять їх на таку обробку наприкінці дня і залишають до ранку. Вранці виймають, промивають водою і висаджують.

Перед садінням субстрат вирівнюють і злегка ущільнюють, а також зволожують. Висаджують живці за схемою 7х4–5 см на глибину 2,5–3 см. Відразу після садіння поливають.

За температури +26...+28°С і високої вологості повітря коріння в зелених живців утворюється через 12–16 днів. До появи коренів потрібно, щоб на листках постійно була тонка плівка води. Після того, як виростуть корені, рослини поливають не так часто, але більшою кількістю води.

Важливим етапом в укорінені живців є загартування і підготовка їх до осені. Для цього через 2–3 тижні після масового укорінення відкривають плівкові укриття спочатку на короткий, потім на тривалий час, а через 2–3 тижні їх знімають.

Зимують рослини в місці вкорінення. З настанням сталих низьких температур їх доцільно замульчувати пухким матеріалом шаром 5–6 см.

Напровесні вкорінені рослини викопують і висаджують на ділянку дорощування. Тепер їх розміщують за схемою 45х8–10 см. Догляд полягає в систематичному прополюванні, розпушуванні грунту, підтриманні необхідної вологості.

Агротехніка вирощування

Оптимальний строк садіння жимолості в умовах Полісся і Лісостепу – кінець вересня – перша половина жовтня. За таких строків садіння рослини мають змогу до настання холодів достатньо вкорінитися, а висока зимостійкість культури гарантує успішну перезимівлю. Весняне садіння для жимолості не зовсім бажане, позаяк бруньки пробуджуються дуже рано і вже на початку травня починається ріст пагонів. Садіння рослин навесні призводить до масового пошкодження

бруньок і затримання росту рослин. Оптимальна площа живлення рослин – 3х1–1,5 м. На бідних ґрунтах у кожну яму доцільно внести 8–10 кг перегною і 40–50 г нітрофоски. Після садіння рослини добре поливають, а землю мульчують.

Рослини після садіння здебільшого не потребують обрізування. У наступні роки догляд за ними полягає в розпушуванні грунту, знищенні бур'янів, видаленні сухого та поламаного гілля. У перші 5–7 років після садіння в сад рослини, як правило, не обрізують. Надалі під час обрізування необхідно враховувати те, що закладання генеративних бруньок у жимолості відбувається на пагонах поточного року, тому їх небажано занадто вкорочувати, позаяк цей агроприйом може призвести до різкого зниження врожайності. Жимолость не дає кореневої порослі, а тому відновлення крони відбувається за рахунок сплячих вегетативних бруньок. Із них виростають молоді пагони на заміну старим.

Щоб забезпечити добре плодоношення, рослини хоча б один раз на два роки треба підживити, особливо на бідних грунтах, із розрахунку на рослину одне відро перегною чи компосту, перемішаного із 40–50 г нітрофоски. Добрива вносять під осіннє перекопування грунту. Навесні під час масового розпускання бруньок рослини жимолості бажано підживити азотними добривами із розрахунку 30 г аміачної селітри або 20 г сечовини на 1 м^2.

На 8–10-й рік після садіння в сад рослини потребують омолоджувального обрізування. Його проводять по типу проріджування. Своєчасне й раціональне обрізування рослин жимолості дає змогу вирощувати їх на одному місці до 25–30 років, не знижуючи врожайності кущів.

Створюючи насадження жимолості, садівники повинні пам'ятати, що більшість сортів цієї культури самобезплідні. Якщо вирощувати в саду тільки один або декілька кущів одного й того ж сорту, то щороку спостерігатиметься рясне їхнє цвітіння, а урожайність буде дуже низькою або взагалі відсутньою. Для отримання достатнього врожаю обов'язкове сукупне садіння двох–трьох сортів. Більшість сортів – гарні взаємозапилювачі.

Використання ягід

Ягоди жимолості, протерті з цукром

Стиглі ягоди миють, споліскують перевареною водою, а потім розтирають в емальованому посуді дерев'яним товкачем, одночасно додаючи цукор у співвідношенні 1:1,5. Протерті ягоди ставлять на вогонь і підігрівають до 60–70 °С, перемішуючи, щоб розчинився весь цукор. Після цього їх перекладають у банки і зберігають в холодильнику.

Можна протерти жимолость і з меншою кількістю цукру: на 1 кг ягід додають його 1–2 склянки, кип'ятять 3 хвилини, розливають у банки, які пастеризують і герметично закривають.

Сік із жимолості

Стиглі ягоди жимолості занурюють в окріп на 3–5 хвилин. Потім з них вичавлюють сік, фільтрують його крізь прокип'ячену марлю і розливають у пляшки. Можна додати цукор із розрахунку 100 г на 1 л соку.

Перед споживанням цей сік розводять до смаку перевареною водою. Його використовують також для приготування сиропу, желе, мармеладу, вина та інших напоїв. Зберігають сік у прохолодному місці.

Компот із жимолості

Для сиропу: на 1 л води 0,4 кг цукру.

Стиглі ягоди миють, трохи підсушують на повітрі, варять сироп, який кип'ятять 10–15 хвилин. Ягоди складають у банки, заповнюючи їх на дві третини, і заливають гарячим сиропом.

Пастеризують компот у воді за температури 85 °С.

Спокуса

Варення із жимолості

На 1 кг ягід – 1,2 кг цукру, півсклянки води.

Ягоди притрушують цукром і залишають так на 10–15 годин. Потім додають до них воду, ставлять на вогонь і доводять до кипіння. Роблять перерву на 5–8 годин, а після цього варять варення до тих пір, поки ягоди не перестануть спливати.

Таке варення має приємний смак і гарний колір. Його можна зберігати у скляному посуді, закритому цупким папером.

Кисіль із жимолості

Готовий сік розводять такою самою кількістю води і доводять до кипіння. Тоді вливають у нього при постійному помішуванні крохмаль, розведений з охолодженою перевареною водою з розрахунку 1 столова ложка на 1 склянку води.

Джем із жимолості

На 1 кг ягід – 1,5 кг цукру, 2 склянки води.

Ягоди і цукор кладуть у каструлю, додають воду і варять, постійно помішуючи до розм'якшення ягід. Готовий продукт розкладають у банки і закривають щільним цупким папером. Джем зберігають у прохолодному місці.

Жимолость сушена

Трохи недостиглі ягоди кладуть на чистий папір і сушать на сонці. Це триває 7–10 днів.

Щоб прискорити процес, ягоди можна сушити в духовці. Для цього їх розкладають тонким шаром на деко і ставлять у духовку за температури 40–45 °С. Дверцята залишають відкритими і час від часу перемішують ягоди.

У міру підсихання плодів температуру в духовці підвищують до 60 °. Таке сушіння триває 6–12 годин.

І.П. НАДТОЧІЙ,
кандидат сільськогосподарських наук,
тел. 050-223-33-65

Краса Росії

Останнім часом багато пишуть про великоплідні сорти малини. На сторінках "ДСГ" також неодноразово описувалися ці сорти. Автори статей характеризують їх з кращого боку і зовсім не згадують про їхні недоліки.

Саме про повну оцінку деяких сортів хочу розповісти. Майже всі великоплідні сорти малини належать одному російському автору Кичині, або є клонами цих сортів. Про ці сорти ми й поговоримо відверто.

Малина: випробовуємо сорти російської селекції

За останні років з десять з'явилися на ринку України сорти малини російської селекції: Таруса, Крєпиш, Сірєнєвий туман, Патриція, Столєшнік, Арбат, Геракл, Недосяжна, Краса Росії, Гордість Росії, Ісполін, Моніка. Це тільки ті з них, які ми придбали за останні п'ять років. Всі сорти російської селекції, з великими і навіть гігантськими ягодами. Про них і піде мова.

Таруса і Крєпиш – штамбові сорти. Їх рекламують як малинове дерево. Звісно, це не дерева, а кущі, які за спеціального формування нагадують за формою крону невеличкого деревця. Візуально не спеціалісту відрізнити сорти просто неможливо. Ягоди до 12 г, світлого кольору, з хорошою транспортабельністю і нормальними смаковими якостями. Кущі невисокі, до 1,5 м. Стебла міцні, завжди утримують ягоди, без шипів. Урожайність надзвичайно висока, найвища з-поміж сортів малини, які в нас були і які ми бачили. Ці сорти поступаються урожайністю тільки малиново-ожиновим гібридам.

Стійкість до хвороб у сортів різна. Крєпиш, незважаючи на таку назву, має дуже низьку стійкість до хвороб. Таруса також малостійкий, але знаходиться на першому місці з усіх сортів, згаданих вище. Ми вирощуємо його без хімічних засобів захисту і маємо середню врожайність. Для одержання максимальної врожайності без засобів захисту не обійтися. Ми залишили у своїй колекції тільки сорт Таруса саме за вищі показники стійкості до хвороб, незважаючи на слабшу кореневу систему, ніж у Крєпиша. Ці сорти неможливо сплутати з іншими. Вони мають специфічне стебло, якого немає у жодного сорту малини. На мій погляд, сорт Таруса найперспективніший з усіх російських сортів. Його єдиного можна вважати промисловим.

Патриція

Сірєнєвий туман – сорт середнього строку достигання з ягодами до 12 г з хорошими смаковими якостями. Урожайність його просто вражає, проте ягоди малотранспортабельні. На жаль, більше про нього нічого не можу сказати. Бачив, як цей сорт плодоносить, у однієї людини, де я його і придбав. У нас він, на жаль, не прижився. Упродовж трьох років повністю загинув. Для вирощування малини цього сорту наша земля виявилася непридатною. Така ж доля спіткала і ще три сорти: **Арбат, Моніка, Гордість Росії**. На цих сортах ми взагалі не бачили ягід.

Ремонтантний сорт **Геракл** – середнього строку достигання, з ягодами до 12 г. Смакові якості ягід середні. На той час як купили Геракла, ми вже мали сорт **Британська осінь** раннього строку

Таруса

за 15 років. Щоб виростити цей сорт, потрібно щороку користуватися засобом захисту від личинок травневого жука. Звісно, якщо у когось цього шкідника немає, з цим сортом проблем не буде, і його варто вирощувати.

Патриція – сорт з ягодами до 14 г. Візуально схожий на Красу Росії, з середніми показниками в усьому, крім розмноження (розмножується набагато гірше за Красу Росії, проте не має таких проблем з шкідниками). На сьогодні ми не визначилися , який з цих двох сортів залишити. Кожний з них знаходиться у стадії розмноження, а мати два – не варто, позаяк вони дуже схожі. Тепер потрібно вибрати: мати більші ягоди і використовувати засоби захисту проти шкідників , чи дрібніші ягоди без застосування захисту. Сорти у нас на грядках доволі не довго, тому поки що будемо спостерігати за ними, а час розсудить, який з них переможе.

Ісполін

досягання, англійської селекції. Ці сорти виявилися візуально схожими настільки, що відрізнити їх один від одного просто неможливо, якщо не враховувати декоративні властивості Британської осені: навесні вона має жовтувате листя.

За показниками стійкості до хвороб, шкідників, посухи англієць виявився набагато стійкішим. Тому, щоб не плутатися, ми швиденько вивели Геракла із своєї колекції.

Недосяжна – ремонтантний сорт малини з ягодами до 10 г. Ягоди красиві, великозернисті. Мають доволі добру транспортабельність. Кущі прямостоячі, досить непогано утримують ягоду. Стійкість до хвороб, шкідників теж висока. Посухостійкість сорту добра, як для умов Кіровоградщини. Сорт чудово прижився на наших ділянках і почав плодоносити й розмножуватися. Але майже одночасно з ним з'явився сорт **Мрія фермера**, схожий на. Недосяжну візуально на 80%, але абсолютно всі показники у нього вищі. Тому на сьогодні Мрія фермера повністю витіснила Недосяжну з нашої колекції. Тож невеличка порада: якщо хтось має великі насадження Недосяжної, не варто викидати й міняти на Мрію фермера. Якщо у вас немає цих сортів зовсім, рекомендую Мрію фермера.

Краса Росії – сорт із гігантськими ягодами до 16 г, у нього високий потенціал врожайності. Дуже гарно розмножується. Має доволі добру посухостійкість, як для сорту-гіганта. Стебла безшипні. Кущі високі, потребують незначного підв'язування.

Транспортабельність ягід невелика, тому, на мій погляд, навряд чи цей сорт стане промисловим. Стійкість до хвороб слабувата, але з цим ще якось можна миритися, а от до шкідників (личинок травневого жука) він зовсім не стійкий. Буквально на третій рік насадження зникає, наче там нічого й не росло (залишаються тільки сухі стебла майже без коренів). Такого ми не бачили у жодного сорту, які вирощували

Столєшнік – сорт середнього строку достигання з невеликими ремонтантними властивостями. Ягоди до 12 г, надзвичайно великозернисті, з ледь матовим відтінком, дуже красиві. Цей сорт нас заворожив саме красою ягід. Їх я можу відрізнити з-поміж інших без проблем. Смакові якості також чудові. Кущі даного сорту надзвичайно потужні, потребують підв'язування. Порівняно з іншими російськими сортами розмножується погано. Показники стійкості до шкідників і хвороб невисокі, але цей сорт залишимо тільки заради краси ягід. Ця краса варта зусиль (застосування засобів захисту рослин і обов'язкового підв'язування).

Ісполін – сорт з суперевеликими ягодами до 18 г. Схожий на Красу Росії. На жаль, після першого свого врожаю кущ загинув, незрозуміло з яких причин. Вирішили більше не купувати, позаяк занадто дорого, а від Краси Росії не дуже відрізняється.

От ми і поділилися з вами, шановні читачі, характеристиками сортів-гігантів не за паспортними даними, а за результатами, які отримали на практиці. Звісно, ці характеристики будуть відрізнятися залежно від регіону, типу ґрунтів, умов вирощування. Ми не будемо стверджувати, погані ці сорти чи хороші. Просто кожен підбирає собі той, який йому підходить. Для нашої землі сорти російської селекції у 80% випадків непридатні. А те, що 90% цих сортів не стануть промисловими, – це факт і основний їхній недолік – слабка транспортабельність ягід, яка знижує рентабельність вирощування цих сортів у півтора раза у нас без поливу. Не кращою вона буде й на поливі. Тому моя особиста думка: бути цим сортам колекційними.

О.А.Крохмаль,
с. Соснівка, Кіровоградська обл.

Троянди краще розмножувати щепленням

...Вам подарували великий букет троянд. У вазу налили води, поставили в неї квіти. Яка краса! А у вашому квітнику таких немає. Через кілька днів квіти зів'яли, осипалися. Ви з них нарізали живці, поставили під банки для вкорінення. Раніше і я так робила, але нічого не виходило, бо троянди вирощені за інтенсивною технологією і вкорінюються погано.

Тепер я використовую інший, кращий спосіб розмноження троянд – щеплення. У квітнику майже завжди можна знайти шипшину, або кущі з однаковими квітами, які можна перещепити.

Тож нарізуємо з троянд, що були в букеті, живці з двома–трьома вічками. Це прищепа. Підщепу можна зрізувати або при землі (щеплення врозщіп), а можна залишати пеньочок або високий штамб (щеплення в боковий заріз). І тепер щепіть вибраним вами способом.

Молоді пагони прищепи у пляшці.

Місце щеплення обов'язково обмотайте смужкою целофану на кілька тижнів, поки не утвориться калюс. Затим прищепу треба захистити. Роблю це за допомогою ПЕТ-пляшки. Верхню її частину відрізую. У дні пляшка має п'ять ріжечків. Один з них відрізую і розрізую пляшку до верху. Це для того, щоб можна було одягнути її на прищепу, а потім легко зняти.

Молоді пагони прищепи після зняття пляшки.

На прищепу одягаєте пляшку так, щоб закрити місце щеплення. Розріз заклеюєте скотчем, засипаєте у пляшку вологу тирсу на 5 см вище верхньої бруньки прищепи. Через місяць з тирси почнуть витикатися листочки молодого пагона прищепи. Коли пагони виростуть над тирсою на 12–15 см і листя матиме зелений колір, можна розрізати скотч і зняти пляшку.

Бажаю всім успіху!

Олена Рибалка,
с. Ківшовата,
Київська обл.

Червоноплідна горобина

Горобина червоноплідна сорту Осіннє намисто – порівняно новий сорт. Це невисоке дерево заввишки до 3 м. Цвіте у травні надзвичайно гарними білими квітками, зібраними в суцвіття. Ця рослина – добрий медонос. Також сорт має красиве зелене листя, зовсім не схоже на листя горобини звичайної. Гілки добре розгалужені, підняті догори. Рослина компактна, тому не займає багато місця.

Плоди починають достигати у вересні. Червоні ягоди зібрані у великі китиці по 20–25 шт. Рослина добре плодоносить, оскільки цей сорт спеціально виведений для одержання високих врожаїв. Ягоди м'ясисті, надзвичайно солодкі. В одній ягоді лише одна маленька кісточка. Їх можна споживати як свіжими,так і готувати різні компоти,джеми,варення. А ще горобина – корисна для здоров'я. Варення варто вживати з чаєм при кашлі та бронхіті, воно добре допомагає при гіпертонії, хворобах шлунка.

Цю рослину я вирощую і як декоративну. Вона гарно виглядає поодиноко, а також і в групових насадженнях. Особливо приваблива восени, коли на фоні жовтого листя висять червоні китиці ягід, які добре тримаються й не осипаються до самої весни. При цьому взимку на морозі вони зовсім не втрачають свого природного кольору й краси. До того ж під час зимівлі ними підгодовуються дикі птахи. У морозні зимові дні вони охоче ними ласують. Листя тримається також довго. Витримує заморозки до -3°С.

М.Г. Ясененко,
с. Любомирка, Кіровоградська обл.

клуб органічного землеробства

За 9 років діяльності Клубу тисячі його членів перейшли на органічне землеробство – відновили родючість землі та полегшили свою працю на ній, вирощують життєдайні продукти, що дають їм сили та здоров'я.

ЗЕМЛЕРОБСТВО В ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ

ПОРАДИ ВІД КЛУБУ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

ПО-ПЕРШЕ, ми в Клубі ОЗ відмовилися від перекопування та оранки. Людина та земля від цього тільки виграють! Людині – легше, а землі – краще.

ПЛОСКОРІЗ ФОКІНА – можна не копати. В чому переваги плоскоріза Фокіна саме для Вас?

1) Позбавляє від важкого перекопування земельної ділянки (поверхневий обробіток ґрунту), а тому полегшує працю і зберігає здоров'я;
2) Збільшує кількість вільного часу, адже плоскорізом працювати в 2-3 рази швидше за сапу;
3) Доступна ціна за якісний інструмент (підтверджено клеймом Клубу ОЗ, фірмовою упаковкою);
4) Економія витрат праці, так на 20-30 сотках плоскоріз окупиться за один день;
5) Ідеальний для обробітку грядок з крапельним зрошенням – легко та акуратно заходить під стрічку, одним рухом проходить довжину в 1 метр, стрічка залишається на місці!

Найкращі результати у використанні дає за умови взаємодії людини із землею як з живим організмом. Деталі конкретних технологій запитуйте в Клубі ОЗ (проводяться семінари, школи початківця, широкий вибір літератури, відео).

ПО-ДРУГЕ, ми відмовилися від хімічних засобів захисту рослин та синтетичних міндобрив. Користуємось тільки біопрепаратами. Це безпечно для людини та природи!

АКТОФІТ – захистить від шкідників сад, город і... теплицю. На протязі багатьох років в Клубі ОЗ відмінно зарекомендував себе Актофіт – препарат біологічного походження. Це просто знахідка для садівників-городників:

1) один **унікальний препарат від колорадського жука,** попелиці (тлі), павутинного кліща та величезного переліку шкідників;
2) швидко розкладається – оброблені рослини придатні для вживання через 48 годин;
3) у шкідників не виникає звикання до Актофіту – можна працювати багато років;
4) препарат не накопичується у плодах, землі та воді, безпечний для довкілля;
5) безпечний для домашніх тварин: багато людей врятували їх від бліх, кліщів та глистів.

Виробник: ВНП «Укрзооветпромпостач», м.Київ, вул.Васильківська, 16
Тел. (044)259-0461, 257-6311. Сайт: **www.ukrzoovet.com.ua**

МІКОСАН – захист рослин від грибків, вірусів та бактерій. Вже 8 років в Клубі ОЗ ми успішно застосовуємо Мікосан – біопрепарат широкого спектру дії та стимулятор росту в одному флаконі:

1) ефективний проти кореневих гнилей, чорної ніжки, борошнистої роси, фітофторозу, парші, мільдью та інших хвороб;
2) підвищує власний імунітет рослини, рослина стає стійкіша до хвороб;
3) зменшується кількість обробок, отже Ви заощаджуєте гроші на препаратах;
4) препарат системної дії – діє на протязі всього терміну вегетації;
5) безпечний для людей, тварин, птахів, бджіл та ґрунтової мікрофлори;
6) плоди можна їсти вже через добу після обробки.

Сильний профілактичний та стимулюючий ефект, здорова розсада, краще вкорінення саджанців, та захист рослин весь термін вегетації – ось, що таке Мікосан!

ПО-ТРЕТЄ, в Природі немає голої землі. Ми в Клубі ОЗ висіваємо сидерати та мульчуємо грядки травою, листям, компостом тощо. Це допомагає від бур'янів, перегріву ґрунту та зберігає вологу.

ОКСИЗИН – як переробити гній за 3-5 тижнів

У Клубі ОЗ прекрасно зарекомендував себе Оксизин – ферментний біопрепарат, що прискорює розкладання органічних залишків, гною, курячого посліду та фекалій, при цьому зникають неприємні запахи, а також мухи.

Переробка гною до перегною відбувається всього за 3-5 тижнів. Один флакон Оксизину 20 мл на 1т гною (або на 1м3 компосту). Глибина переробки – майже до гумусу, переробляється також і насіння бур'янів.

Вміст **вигрібної ями буде перероблено** при вуличній температурі 20°С за 14-20 діб. Залишок від переробки використовується як добриво!

Оксизин застосовують і для **миття підлог приміщень, туалетів** (пропадають смердючі запахи), і для очищення каналізаційних труб.

ПО-ЧЕТВЕРТЕ, родюча земля – це жива земля, де є дощові черв'яки, корисні бактерії. Ця ґрунтова мікрофлора робить землю та годує рослини. Ми оберігаємо її та підживлюємо органікою.

ЕМОЧКИ – оздоровлюємо землю, тварин і... воду. Емочку – так в Клубі ОЗ ласкаво називають Ефективні Мікроорганізми або ЕМ-технологію, що винайшов японський вчений Теро Хіга, – ми успішно застосовуємо з 2003 року. Серед членів клубу це найпопулярніший продукт, результати люди отримують дійсно унікальні:

1) відновлюють родючість землі (весняна обробка ґрунту 1:100),
2) збільшують врожайність та стійкість рослин до хвороб (підкормка 1:1000, раз у два тижні),
3) вирощують натуральні продукти, які мають високі смакові якості та довше зберігаються,
4) переробляють кухонні органічні відходи на ЕМ-компост,
5) при використанні як пробіотика для тварин та птиці – підвищують імунітет, відновлюють кишкову мікрофлору (після антибіотиків),
6) оздоровлюють та очищують воду за допомогою ЕМ-кераміки (Емочки-Х трубочки).

ПО-П'ЯТЕ, монокультурні посадки страждають від шкідників та хвороб. В Природі немає монокультури, ми практикуємо сумісні посадки (Б.Бублик «Меланжевий город», З.Хольцер «Пустеля або рай»).

РІВЕРМ – живить рослини та вберігає їх від посухи. Тисячі членів Клубу ОЗ оцінили Ріверм – органічне добриво нового покоління, що повністю замінює мінеральні добрива, і виключає потребу у внесенні інших добрив, мікроелементів та стимуляторів росту.

Ріверм – це повністю природний препарат, створений з біогумусу за допомогою структурованої води, функції якого значно ширші ніж живлення рослин та структуризація ґрунту:

1) забезпечує стійкість рослин до засухи та заморозків – у засуху рослини мають свіжий, зелений вигляд, що говорить про активний фотосинтез;
2) пригнічує бактеріальні та грибкові захворювання – кореневі гнилі, борошнисту росу та інші;
3) виводить з рослин токсини – зменшує рівень накопичення важких металів, радіонуклідів та нітратів;
4) збільшує родючість ґрунтів – у його складі є азото і фосфобактери.

Про застосування цих та інших біопрепаратів можна дізнатися в «**Каталозі 2013**» (коротко про всю продукцію клубу), більше детально – у довіднику «**Біологічні засоби Клубу ОЗ**», клубних газетах «**До Землі з любов'ю!**» (індекси: 37007 – укр., 99599 – рос.) та «**Диво-Земля**».

ПО-ШОСТЕ, ми постійно вчимося у Природи, спілкуємося на семінарах та обмінюємося досвідом в Клубі Органічного Землеробства.

ЧЛЕНСТВО В КЛУБІ ОЗ

Багато з тих, кому пропонують стати членом клубу, задають резонне питання: **А що мені це дасть, крім знижок на якісну продукцію?**

1) Якісні консультації тих, хто вже давно займається органічним землеробством, і семінари для новачків. Адже в багатьох Клубах існує Школа Початківця в Органічному Землеробстві!

2) Тісне спілкування з однодумцями, які хочуть бачити нашу Землю радісною і квітучою, споживати натуральні продукти.

3) Бути членом клубу – це бути завжди в курсі всіх новинок органічного землеробства. Заходьте до клубу, запитуйте «Каталог 2013», щоб познайомитися з унікальною продукцією Клубу.

4) В Клубі починає розвиватися Ярмарок екологічних продуктів.

ДІЯЛЬНІСТЬ КЛУБУ ОЗ

Клуб Органічного Землеробства призначений, щоб повернути людям розуміння, що Земля – живий організм. Суть діяльності – розповсюдження інформації про розумне господарювання на землі і відповідне відношення – до Землі з любов'ю:

1) спілкування з однодумцями, семінари, навчання та школи для початківців;

2) консультації та забезпечення людей якісною продукцією для господарювання на землі у гармонії з Природою (див. «Каталог 2013»): інвентар, біопрепарати, насіння тощо. З 2013 р. почав виходити каталог «Посадковий матеріал Клубу ОЗ» (2 рази на рік, індекс – 68238);

3) створення та розповсюдження газет, брошур та відеофільмів. Так, з 2012 р. вийшло 13 альманахів «Бібліотеки органічного землеробства» (раз у 2 місяці, індекс – 89267):

№1. Горбань Л.И. «Погода до 2030 года»
№2. Природное земледелие: микориза, гумус и др.помощники
№3. Как вырастить здоровый урожай
№4. Выращивание картофеля органическим методом
№5. Выращиваем паслёновые: перцы, томаты, баклажаны…
№6. Дождевые черви - основа плодородия почв
№7. ЭМ-технология
№8. Биозащита растений, ч.1. Защита от вредителей
№9. Биозащита растений, ч.2. Защита от болезней
№10. Выращивание бахчевых органическим способом
№11. Выращивание земляники садовой (клубники)
№12. Выращивание ягод: малины, смородины, крыжовника и др.
№1-2013. Выращиваем огурцы и помидоры.

Щоб вступити в Клуб (купувати продукцію за клубними цінами та приймати участь у клубній діяльності), треба заповнити анкету і сплатити одноразовий членський внесок (25 грн.). Ви отримаєте в подарунок клубну брошуру, «Каталог 2013», і згодом – іменну картку.

Також стати членом Клубу можна на сайті **www.cluboz.net**.

Найменування продукції	Ціна, грн.
Плоскоріз Фокіна (велике та мале леза, 4 болти з гайками, брошура Фокіна)	77
Плоскоріз Фокіна «Могущник» (вкорочене широке лезо – для високого підгортання та важких робіт, 2 болти з гайками)	55
Держак до плоскоріза (спец. форми, 2 отв. Ø8мм), перший / вищий сорт	17 / 27
Актофіт, 10мл / 100мл / 400мл / 0,9л	5 / 17 / 60 / 125
Мікосан-Н (для обробки насіння, кореневої системи), 100мл	9
Мікосан-В (для обробки рослин по вегетації), 100мл / 0,5л	8 / 28
Оксизин, 20 мл	34
Емочка (рідкий препарат – універсальність), 0,5л / 1л	24 / 41
Емочки-бокаши (ферментовані висівки – простота у використанні), 250г / 500г / 1кг / 3 кг	11 / 20 / 37 / 99
Емочки-Х трубочки (треба непарна кількість на одну банку - 5,7шт. для 3л), шт.	9
Ріверм, 0,5л / 1л	27 / 38
Брошура «Какое удобрение лучше? Сидераты!»	8
Бублик Б.А., Гридчин В.Т. «Сидерация – всему голова»	18
Бублик Б.А. «Меланжевий огород»	17
Зепп Хольцер «Пустыня или рай» (чудовий подарунок всім, хто пов'язаний з землею та цікавиться пермакультурою)	159
Ляшенко В.І. «Это Любовь» (про Емочки, практичні рекомендації)	11
Альманах «Бібліотека органічного землеробства» (кожний номер)	17
Довідник «Біологічні засоби Клубу ОЗ» (на рос. / укр. мові)	17 / 17
Вступний пакет члена Клубу ОЗ (анкета, брошура про ОЗ, «Каталог 2013»)	25
«Каталог 2013» (кольоровий каталог продукції клубу, А4, 32 ст.)	5

Придбати продукцію та **стати членом клуба** можна в найближчому Клубі ОЗ або поштою: м.Київ 02140, а/с 51; або через Інтернет: www.cluboz.net. Тел. для замовлень продукції: 067-215-1723 і 099-546-5068. Доставка післяплатою через Укрпошту або компанією-перевізником (Нова пошта, Інтайм). Щоб уточнити адресу Клубу Органічного Землеробства у вашому місті, а також замовити продукцію клубу за оптовим прайсом, – **телефонуйте: 044-331-2755, 067-468-7525, 095-715-2957**, або пишіть на region@cluboz.net.

WWW.CLUBOZ.NET

КЛУБ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА НА УКРАЇНІ

Балаклава (050) 160-8390
Боярка (067) 378-0749
Бровари (04594) 3-4532
Вишгород (098) 855-9333
Гостомель (067) 500-9582
Джанкой (095)512-8507
Дніпродзержинськ (095) 397-1352
Дніпропетровськ (098) 757-0563
Донецьк (050)216-2224, (062)349-6780
Запоріжжя (050) 801-5918
Івано-Франківськ (0342) 75-0415
Ірпінь (067) 549-5416
Камінь-Каширський (096) 984-1384
Київ, вокзал Дарниця (044) 353-0043
Київ, м.Голосіївська (044) 228-3815
Київ, м.Лук'янівська (044) 221-7092
Київ, м.Мінська (044) 353-7622
Київ, м.Святошин (044)332-2160
Київ, м.Славутич (044)221-7094
Київ, м.Харківська (044) 229-8722
Київ, м.Чернігівська (044) 228-3814
Київ, Русанівка (044) 221-7093
Київ, Севастопольська (044) 228-6824
Київ, Троєщина (044)222-8191
Лубни (066) 269-6271
Луганськ, вул.Сосюри (095) 455-1981
Луганськ, кв.Дружба (050) 713-2665
Луганськ, вул.Лермонтова (050)563-5726
Львів (067) 750-11-40
Макіївка(050) 760-17-71
Миколаїв (0512) 72-16-85
Ніжин (068) 376-97-97
Нововолинськ (067) 913-4419
Попільня (096) 299-2917
Рівне (096) 221-5965
Сімферополь (095) 350-7633
Суми (066) 686-4874
Тернопіль (096) 813-4011
Умань (067) 235-36-20
Харків (095) 772-7478, (057) 756-8347
Херсон (0552) 444-181
Черкаси (067) 369-7302
Чернівці (095) 653-2246
Шостка (050) 307-1505

Біодинамічний календар
Червень

З нетерпінням очікуючи на перший місяць літа, ми сподіваємося на хорошу погоду в червні, коли можна буде під теплим літнім сонцем приділити більше уваги улюбленій справі – догляду за садом, городом, квітником або виноградником. Вони ж бо у цей час потребують від нас наполегливої праці й турботи. Тож у червні дачникам особливо прохолоджуватися не доведеться. А відтак – до роботи!

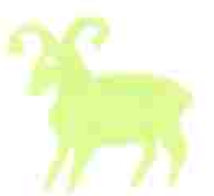

Риби 31.05 (2:31) – 2.06 (8:35)

На початку червня городники продовжують висівати у відкритий ґрунт насіння і висаджувати розсаду теплолюбних культур – помідорів, перців, огірків, кабачків, гарбузів, патисонів тощо. Однак у цей період слід обов'язково стежити за прогнозами погоди, бо ще можливе різке похолодання і навіть заморозки. Тому інколи навіть не варто поспішати з висаджуванням розсади у перші дні червня, особливо тим господарям, які не мають на своїх ділянках парників або теплиць.

У таких випадках досвідчені городники, які планують отримати ранній урожай городини, зокрема помідорів, у перших числах місяця висаджують лише частину розсади, сподіваючись на сприятливі погодні умови. При цьому решту рослин вони залишають у резерві на той випадок, якщо висаджена розсада загине через поворотні заморозки.

Ділянку для вирощування помідорів вибирають добре освітлену сонцем і на підвищенні, враховуючи, що надмірного зволоження рослини не витримують.

Овен 2 (8:35) – 4 (17:55)

Садівники, які навесні робили щеплення, періодично оглядають щепи. Потрібно обов'язково послабити їхнє обв'язування, інакше воно врізатиметься у стовбур, який поступово потовщується. Якщо з живця розвинулося два–три пагони, то залишають найпотужніший із них, а решту видаляють.

Після закінчення цвітіння дерева вишні й сливи з метою профілактики появи довгоносиків і листогризучих шкідників обробляють настоєм чемериці, полину або тютюну. За виявлення коккомікозу дерева обприскують 1%-ним розчином бордоської рідини.

У саду продовжують періодично видаляти кореневу поросль. Регулярно розпушують ґрунт під кущами, одночасно прополюючи бур'яни, які в цей період особливо швидко ростуть. Тож необхідно встигнути видалити їх до того, як вони обсіменяться.

Для збільшення врожайності та величини ягід суницю і ягідні кущі підживлюють добривами, призначеними для ягідних культур.

Тілець 4 (17:55) – 7 (5:33)

Квітникарі у першій декаді червня закінчують висаджувати у відкритий ґрунт розсаду літників: сальвії, пеларгонії, фуксії, лобелії, бегонії бульбової, жоржин та килимових рослин.

Обрізуючи молоді пагони у декоративних чагарників, формують живоплоти. Видаляють поросль у щеплених троянд, бузку та інших чагарників, вирізаючи її секатором біля самої основи кущів.

Якщо не зробили цього раніше, то варто тепер акуратно розправити у клематисів батоги і підв'язати їх до опор, одночасно видаляючи найслабші пагони. Після цього рослини підживлюють повним розчином мінеральних добрив.

Коли пожовкне листя у тюльпанів і гіацинтів, розпочинають щорічне викопування їхніх цибулин. Просушують цибулини під навісом і до осіннього садіння зберігають у провітрюваному приміщенні.

Близнята 7 (5:33) – 9 (18:17)
Новий Місяць – 8 (17:56)

Досвідчені садівники знають, що за нестачі вологи у плодово-ягідних рослин зав'язі часто обсипаються, а ягоди дрібнішають. Особливо потребує поливу чорна смородина, яку вважають однією з найвологолюбніших культур.

Якщо немає дощів, садові рослини обов'язково поливають. Але при цьому враховують, що різкі переходи від нестачі вологи до надлишку води негативно впливають на ріст і розвиток плодових дерев. Тож варто обов'язково дотримуватися норм і строків поливу, які залежать від місцевих умов, ґрунту, клімату, породи і віку рослин. При цьому важливо забезпечити рівномірне зволоження ґрунту на глибину розташування коренів – 50–60 см.

Нагадаємо також, що достатня кількість вологи в ґрунті обов'язково має бути у період наприкінці цвітіння і на початку зав'язування плодів. Тому після кожного поливу ґрунт у пристовбурних кругах садових рослин розпушують і по можливості мульчують, щоб якнайкраще зберегти вологу.

Рак 9 (18:17) – 12 (6:59)

У червні чимало роботи очікує на картоплярів. Підгортання рослин краще виконувати в теплі сонячні дні, коли прополоті бур'яни гірше приживлюються, а рослини картоплі ще не занадто ламкі. При цьому бур'яни, зазвичай, обережно підрізують гострою сапкою біля самої основи кущів, а потім нагортають на них ґрунт із міжрядь. Землю у рівчачку, який утворився у міжрядді, необхідно розпушити на глибину 8–10 см, щоб не залишилося слідів від сапи і своїх власних.

Не варто також забувати про підживлення картоплі. Адже основну кількість азоту, фосфору і калію рослини засвоюють у фазі від сходів до бутонізації-цвітіння, тобто протягом червня–липня. В цей період відбувається найбільший приріст надземної маси.

За умови внесення лише органічних добрив внаслідок повільної мінералізації гною, рослини на початку росту й розвитку можуть потерпати від нестачі окремих елементів живлення. Тому під картоплю, особливо під ранньостиглі сорти, крім органічних добрив, потрібно вносити ще й мінеральні – 50–60 кг нітроамофоски на 10 соток (5–6 ц/га).

Лев 12 (6:59) – 14 (18:27)

У червні продовжують доглядати за насадженнями суниці: підживлюють і поливають рослини. До кінця місяця починають збирати ягоди, які швидко достигають.

Нагадаємо, що важливою умовою отримання великого врожаю суниці є своєчасне видалення вусів на рослинах: їхнє активне зростання в цей період, а потім розвиток значної кількості розеток на них, потребує суттєвих витрат поживних речовин, що істотно виснажує материнські рослини. Тому вуса на суниці видаляють регулярно протягом усього літа, не допускаючи їхнього зростання більш ніж на 10 см. З цією метою їх акуратно зрізують садовим секатором, але не обривають, щоб не пошкодити материнські рослини.

І не забудьте перед цвітінням суниці підсипати під кущі та в міжряддя деревну стружку, тирсу або розкласти на ділянці подрібнену солому. За таких умов ягоди не торкатимуться ґрунту, залишаючись чистими й красивими. Крім того, цей агрозахід запобігає розвитку сірої гнилі, яка може завдати значної шкоди рослинам.

Діва 14 (18:27) – 17 (3:20)
Перша чверть Місяця – 16 (19:24)

У цей період на рослинах огірків, помідорів, перцю можуть з'явитися попелиці, а в теплицях – білокрилка й трипси. Для знищення шкідників рослини обробляють препаратами тривалої дії – Іскра Золота, Командор тощо.

За вологої погоди, що супроводжується різкими перепадами температури, огірки дуже часто уражує борошниста роса. Для профілактики і лікування цього захворювання використовують препарат Топаз або сірку колоїдну.

Щодо помідорів, то часто після пересаджування розсади рослини починають погано рости через повільне утворення нових корінців. За таких умов ефективні результати дає полив під корінь розчином гетероауксину – 1 таблетка на 5 л води.

У червні рослини моркви часто уражують нематоди. Крихітні шкідники, схожі на черв'ячків, висмоктують із них сік, і коренеплоди набувають неправильної форми з великою кількістю бічних коренів. Щоб запобігти цьому, ще не пізно у міжряддях моркви посіяти чорнобривці, які відлякують шкідників і сприяють зниженню їхньої чисельності.

Нагадаємо, що в період росту плодів овочі потребують підживлення добривами та мікроелементами. З цією метою грядки поливають розчином Агріколу, який добре засвоюється рослинами і швидко діє.

Терези 17 (3:20) – 19 (8:40)

Виноградарі у червні продовжують висаджувати молоді вегетуючі саджанці. До цвітіння винограду прищипують точки росту – на 5–10 см на сильнорослих пагонах, що сприяє кращому запиленню рослин.

Також перед цвітінням виконують позакореневе підживлення винограду. Крім того, фахівці рекомендують у червні обробити рослини фунгіцидами, бо в період цвітіння й зав'язування ягід найбільшу небезпеку для них становлять хвороби та шкідники. Зокрема, під час цвітіння у північних регіонах дуже часто поширюється мілдью та оїдіум.

У міру відростання пагони підв'язують до шпалери. Регулярно виконують пасинкування. Однак чи не найголовнішим завданням виноградарів у цей період є нормування врожаю. З цією метою видаляють зайві зав'язі, інакше грона не набудуть описаних у сорті маси, цукристості, розміру ягід. Крім того, знесилені надмірним навантаженням кущі не встигнуть здерев'яніти до осені і майбутнього року навряд чи порадують господарів щедрим урожаєм. Тож варто враховувати, що на одному пагоні винограду добре розвивається і визріває не більше 2–3 грон. Решту слід обов'язково видаляти.

Скорпіон 19 (8:40) – 21 (10:32)

Доглядаючи за суницею, незамульчований ґрунт навколо кущів і в міжряддях періодично розпушують, одночасно видаляючи бур'яни.

Як уже зазначалося, в червні на рослинах суниці необхідно видаляти вуса, залишаючи лише ті з них, які потрібні для отримання розсади. Залишені для вкорінення вуса пришпилюють до ґрунту.

У цей період на кущах малини і ожини чимало пагонів уже досягли висоти 60–100 см, тож бажано прищипнути їхні верхівки. Це стимулює розгалуження пагонів, яке, в свою чергу, сприяє підвищенню врожайності наступного року.

Стрілець 21 (10:32) – 23 (10:10)

Оскільки незабаром настане липень – найспекотніший місяць року, то городникам варто приділити більше уваги помідорам. Якщо є така можливість, варто замульчувати (вкрити) ґрунт під кущами. З цією метою часто застосовують різні підручні матеріали, зокрема органічні: перегній, компост, листя, тирсу, хвою, торф, солому тощо. Перед мульчуванням ґрунт добре поливають і розпушують. Завдяки такому агрозаходу стримується випаровування вологи і поширення хвороб, довше зберігається пухка структура ґрунту, а коріння рослин захищене від перегрівання.

Козеріг 23 (10:10) – 25 (9:28)
Повний Місяць – 23 (13:32)

У червні власники зелених газонів повинні регулярно підстригати траву – бажано щотижня. Також виконують інші, не менш важливі заходи з догляду за газоном, зокрема видаляють бур'яни, які завдають господарям чимало неприємностей на газоні, особливо кульбабки. На щастя, більшість бур'янистих рослин не витримують підстригання. Внаслідок частих укосів газонна трава краще кущиться і пригнічує їхній розвиток.

Окрім видалення бур'янів, періодично підрівнюють краї газонної ділянки, поливають її. Зазвичай, полив усього газону виконують після кожного підстригання. Однак за спекотної погоди поливають траву і між укосами. При цьому варто зазначити, що один або два рясних поливи будуть значно ефективнішими, ніж часті, але слабкі поливи.

Якщо під час спеки спостерігається в'янення або втрата зеленого блиску трав'янистих рослин, можна підживити газон комплексними добривами.

Водолій 25 (9:28) – 27 (10:33)

Городники наприкінці червня, враховуючи активний період розмноження попелиці, обробляють рослини перцю рекомендованими препаратами. Після цього, зазвичай, усі хімічні обробки припиняють. Надалі можна застосовувати випробувані народні засоби, регулярно (раз на 10 днів) обприскуючи рослини перцю і чергуючи при цьому лікувальні розчини.

Якщо наприкінці червня – на початку липня денна температура сягатиме 30°С і вище, то необхідно подбати про захист рослин від обсипання квіток і зберегти зав'язь. З цією метою рекомендують двічі з інтервалом 10 днів обприскати рослини перцю розчином борної кислоти – 10 г на 10 л води.

Риби 27 (10:33) – 29 (15:08)

Садівники періодично перевіряють ловильні пояси з паперу та мішковини, розвішані на яблунях та інших плодових деревах, і знищують виявлених там шкідників. Для пасток використовують також підвішені до гілок дерев широкі консервні банки з квасом або іншою рідиною, що приваблює метеликів.

Виноградарі наприкінці місяця під час горошіння ягід підживлюють кущі рідкими добривами. Доглядають за молодими рослинами, висадженими на постійне місце. За необхідності виконують поливи і заходи щодо захисту виноградних рослин від шкідників і хвороб.

Овен 29 (15:08) – 1.07 (23:44)
Остання чверть Місяця – 30 (6:53)

Городники на огіркових грядках проріджують сходи, залишаючи найбільш розвинуті рослинки. Відстань між ними має бути не менше 15 см. Одночасно з виконанням цього заходу досвідчені овочівники рекомендують замульчувати борозни родючим ґрунтом, бо часте розпушування огіркових грядок не бажане: коренева система цих рослин надто близько розташована до поверхні ґрунту.

За появи п'ятого–шостого листка прищипують верхівки рослин. Це прискорює появу та зростання бічних батогів, на яких значно більше жіночих квіток, ніж на головному стеблі. Рослини в цей час, зазвичай, не поливають, оскільки вважається, що тимчасове підсушування ґрунту сприяє утворенню зав'язей.

Щоб бути з урожаєм, довелося докласти чимало зусиль

Взимку часу вдосталь, аби підбити підсумки минулого сезону, зробити аналіз своєї праці, досягнутих успіхів та допущених прорахунків, накреслити плани на поточний рік. Улюбленій і захоплюючій справі віддано ще один рік. Яким же був для нас, виноградарів минулий 2012 рік? Складні погодні умови протягом року примусили садівників-аматорів не тільки добряче похвилюватися. Треба було докласти максимум зусиль, знань і часу, щоб виростити хороший урожай сонячних ягід, не допустити захворювань рослин, допомогти їм добре підготуватися до зими.

Мінлива весняна погода під час цвітіння винограду підносила минулого року сюрприз за сюрпризом. Виснажлива спека змінювалася похолоданням, сильними вітрами, дощем. Все це внесло свої корективи у весняний розвиток рослин, запилення суцвіть.

Безподобний

Сорти та гібридні форми, які цвіли за сприятливої погоди, добре запилилися і дали повноцінні грона із смачними ягодами. Це такі сорти: Аркадія, Флора (Лора), Надія АЗДС, Восторг, Восторг чорний, Сфінкс, Юліан, Забава, Пісня (Восторг оригінальний), Бордова мантія (Бордо), Кубань, Пам'яті Смольникова, Дунав, Антоній Великий, Талісман, Вікторія, Пам'яті Крайнова (Преображеніє), Анісат, Плевен к.с., Білий КоКл та багато інших. Вони віддячили господарю за турботу високим урожаєм та смачними солодкими ягодами.

Аркадія

В той же час сорти і гібридні форми, цвітіння яких припало на несприятливі погодні умови, відреагували на них масовим горошінням ягід. Тож не зовсім добре запилилися сорти: Гала, Подарунок Запоріжжю, Фуршетний, Муромець, Томайський, Кодрянка. Застосування таких агрозаходів, як штучне запилення, кореневе та позакореневе підживлення розчином мінеральних добрив з додаванням мікроелементів (бору, цинку, йоду, марганцю) лише частково допомогло виправити ситуацію, що склалася.

Літо було дуже спекотне (часто більше 40°С) й сухе, що також внесло свої корективи в розвиток рослин. І якщо із спекою боротися можливості немає, то в боротьбі з посухою виручав крапельний полив. Кожний кущ винограду за декаду отримував близько 150 л життєдайної вологи. Це дещо знизило негативний вплив посухи. Але спека принесла і приємні несподіванки. У порівнянні з позаминулим роком на 7–14 днів скоротилися строки достигання ягід і вже з 25 липня моя сім'я мала можливість споживати смачні ягоди винограду. Підтвердилися надранні та ранні строки достигання у таких сортів і гібридних форм, як Первозванний, Сфінкс, Муромець, Галлія, Пульсар, Восторг, Елегант надранній. Їм на зміну прийшли Румба, Руслан, Юліан, Тасон, Шехерезада. Дещо пізніше, ніж у попередньому році, достигли ягоди Аркадії. (Строки достигання ягід деяких сортів і гібридних форм читачі журналу можуть побачити на графіку, який я складав у міру їхнього достигання, див. с. 25).

Підживлення. Як відомо, виноград за час вегетації виносить із ґрунту велику кількість мінеральних елементів, отож без поповнення їх чекати високих врожаїв не доводиться. Тим більше, коли міжряддя використо-

Виноградний конвеєр

Назва сорту	Строки достигання, споживання, переробки																				
	липень			серпень						вересень						жовтень					
	16-20	21-25	26-31	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-31	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-31
Столові сорти																					
Елегант ранній			■	■	■																
Восторг			■	■	■	■	■	■	■												
Пульсар			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Первозванний			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Сфінкс			■	■	■	■	■														
Галлія			■	■	■	■															
Томайський				■	■	■	■	■													
Забава				■	■	■	■	■	■	■	■	■									
Юліан				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Шехерезада				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Руслан				■	■	■	■	■	■	■	■	■									
Гала				■	■	■	■	■	■	■											
Румба				■	■	■	■	■													
Аркадія					■	■	■	■													
Пісня (Восторг оригінал.)					■	■	■														
Бордова мантія (Бордо)					■	■	■	■	■	■	■	■	■								
Долгожданний					■	■	■	■													
Софія					■	■	■														
Тасон					■	■	■	■	■												
Ксенія (Анжеліка)					■	■	■	■	■	■	■										
Преображеніє						■	■	■	■	■	■	■									
Юв. Новочеркаська						■	■	■	■	■	■	■									
Флора (Лора)						■	■	■	■												
Кишмиш століття						■	■	■	■	■	■										
Бажена							■	■	■	■	■										
Білий КоКл							■	■	■												
Сатурн (Оріон)							■	■	■												
Новий подарок Запоріжжю							■	■	■												
Лівія							■	■	■	■											
Фуршетний							■	■	■												
Гурман								■	■	■	■	■	■	■							
Антоній Великий								■	■	■	■	■									
Вікторія								■	■												
ЧФТ								■	■	■	■	■	■								
Фавор								■	■												
Декоративний								■	■	■	■	■	■	■							
Ніна								■	■	■	■										
Г/ф 4-1								■	■	■	■	■	■								
Дунав								■	■	■	■	■	■	■	■						
Кубань									■	■	■	■	■	■							
Надія АЗДС									■	■	■	■	■	■	■						
Монарх										■	■	■	■	■							
Благовіст										■	■	■	■								
Алтай										■	■	■	■								
Анюта										■	■	■	■	■							
Граф Монте-Крісто											■	■	■	■	■	■					
Подарок Запоріжжю											■	■	■	■							
Пам'яті Смольникова											■	■	■	■	■	■					
Пам'яті Негруля												■	■	■	■	■	■				
Столово-технічні сорти																					
К-787						■	■	■													
Буффало							■	■	■	■											
Люсіль							■	■	■												
Лакхеді Мезеш							■	■	■	■											
Плєнітєль									■	■	■	■									
Лівадійський чорний											■	■	■	■	■						
Гурзуфський рожевий											■	■	■	■	■						

вуються ще й для вирощування сільськогосподарських культур. Тому під весняне перекопування було внесено по 40–50 г на 1 м² нітроамофоски (N-20, P-20, K-20). Вдруге кущі винограду підживлював як під корінь, так і по зеленому листю за 7–10 днів до цвітіння. Під корінь підживлення здійснював разом з поливом основними добривами (азот, фосфор, калій) з розрахунку 100–120 г на кущ. Позакореневе підживлення було проведене тими ж макроелементами з додаванням мікроелементів, про що згадувалося вище. Втретє виноград підживлював аналогічно другому підживленню (під корінь і по зеленому листю), коли ягоди досягали розмірів гороху. Відмінністю цього підживлення від попереднього було те, що під корінь підживлення проводилося по борознах розчином курячого посліду (1:20).

Для стимулювання кращого цукронакопичення останнє підживлення виконав по зеленому листю у фазі розм'якшення ягід. Було застосовано фосфорно-калійну витяжку (до добової витяжки 150 г суперфосфату додавав розчин 70 г сірчанокислого калію) з додаванням мікроелементів: 10 г борної кислоти, 5 г сірчанокислого марганцю, 1 г йодистого калію (норми дані на 10 л розчину).

З метою профілактики та для боротьби з хворобами виноград тричі обробляв фунгіцидами. Перший раз сумішшю хлорокису міді і колоїдної сірки (40 г/100 г на 10 л води) за тиждень до цвітіння. Другий раз застосував Кабріо Топ (25 г на 10 л води), коли ягоди були розміром з горошину. Остання обробка проводилася препаратом Шавіт (25 г на 10 л води) у фазі початку розм'якшення ягід. Як відомо, останні два фунгіциди системні. Діють вони як від мілдью, так і від оїдіуму – основних хвороб виноградної лози. Проведена робота дала хороші результати: виноградні кущі до осені не були уражені хворобами.

Найвищим урожаєм у минулому сезоні порадували Аркадія, Флора, Восторг, Сфінкс, Пам'яті Крайнова (Преображеніє), Ювілей Новочеркаська, Софія, Лівія, Пам'яті Смольникова, Алтай, Благовіст, Кубань, Антоній Великий, Гурман, Кишмиш століття, Білий КоКл, Талісман, Дунав та інші. Але найвищий урожай дав кущ Надії АЗДС, з якого я зібрав понад 40 кг ягід. Зазначу, що цей кущ вирощується на невеликому козирку і рік у рік дає високі врожаї смачних ягід.

Щодо смаку, то, як на мене, перевагу слід віддавати сортам і гібридним формам з мускатним смаком ягід. Це Златогор, Болгарія, Гурман, Мускат літній, Тасон, Анюта, Вальок, Вікторія, Гурзуфський рожевий, Лівадійський чорний, Любимий та інші. Мушу зазначити, що літня спека й тут внесла свої корективи. Хоча названі сорти і гібридні форми мали солодкі ягоди, але їхній смак, порівняно з минулими роками, погіршився і мускатні присмаки не так відчувалися. Тим, хто не любить мускатного смаку у ягодах, раджу вирощувати сорти Аркадія, Кубань, Дунав, Пульсар, Антоній Великий, Бажена, Надія АЗДС, Руслан, Сфінкс, Бордо, Анжеліка, Флора, ЧФТ, Забава, Шехерезада, Кишмиш століття. Усі вони мають великі грона і ягоди та чудовий смак.

Переконаний, що початківцям буде цікаво розглянути таблицю строків достигання та споживання ягід винограду по сортах, яку я склав по завершенні сезону 2012 р. Звісно, до неї увійшли не всі сорти які ростуть на моїй присадибній ділянці, але для тих, хто тільки-но розпочинає займатися вирощуванням сонячної ягоди і прагне вирощувати сорти з різними строками достигання, перелічених у таблиці цілком достатньо. Сподіваюся, вона стане у пригоді читачам. Якщо в когось виникнуть запитання щодо вибору сортів або щодо техніки вирощування, то прошу звертатися за тел. 096-414-46-31 або 095-139-36-02. Адже в короткій статті всіх нюансів не викладеш.

В. Пришляк,
Черкаська обл.

Так вирощуємо індиків

(Закінчення. Поч. у №3, 4, 2013 р.)

Відповім на деякі питання, які часто ставлять мені читачі журналу, котрі тримають індиків.

Де взяти великий картонний ящик для вольєра?

Для цієї мети можна використовувати кілька картонних ящиків, з яких, зшиваючи їх, можна виготовити вольєр будь-якої величини.

Чому індики-самці іноді душать індичок?

За настання статевозрілого віку (6-7 місяців) птахів доцільно розділити за статтю, тому що самці набагато важчі від самок і під час спарювання травмують їх, що нерідко призводить до загибелі птахів.

За якої температури взимку дорослих птахів можна випускати надвір?

Індички можуть перебувати надворі за температури повітря не нижче мінус 10°С.

Короткі поради:

◈ Можна згодовувати маленьким індичатам гарбузи й кабачки, тому що вони виводять із організму солі. Дорослим індичкам можна давати ці овочі в невеликій кількості.

◈ Червоний перець. Починаючи з місячного віку його можна додавати до корму: 0,5 чайної ложечки на 10 індичат. Така доза перцю один раз на день для дорослих індичат сприяє поліпшенню травлення, поліпшує апетит та обмін речовин.

◈ Ніякі антибіотики, вітаміни, біостимулятори не допоможуть, якщо не створені належні умови утримання: тепло, сухість, освітлення.

◈ До трьох місяців за пташенятами доглядають, як за немовлятами. Індичата не примхливі, але потребують до себе уваги, терпіння і турботи.

Д.В. Замотайло,
птахівник-практик, тел. 0962106301.

Шановні читачі!

У розділі "Профілактика захворювань" ("ДСГ" №4, 2013 р., с. 24, ліва колонка, 2-й абзац знизу) було надруковано: "Тому починаючи з 20-го по 25-й день, кожне індича необхідно поїти по 1/2 таблетки метронідазолу". А слід читати: "... по 1/4 таблетки метронідазолу".

Готуємо упряж

для козла...

Величезний шлях людини від жителя печер до володаря майже фантастичної техніки сучасності тісно пов'язаний з тягловими тваринами, зокрема з конем. Та це й не дивно, адже ще трохи більше ста років тому кінь, запряжений у віз, був одним із основних видів транспорту. Особливо актуально це було для селян, для яких наявність транспорту завжди була й залишається надзвичайно важливим питанням.

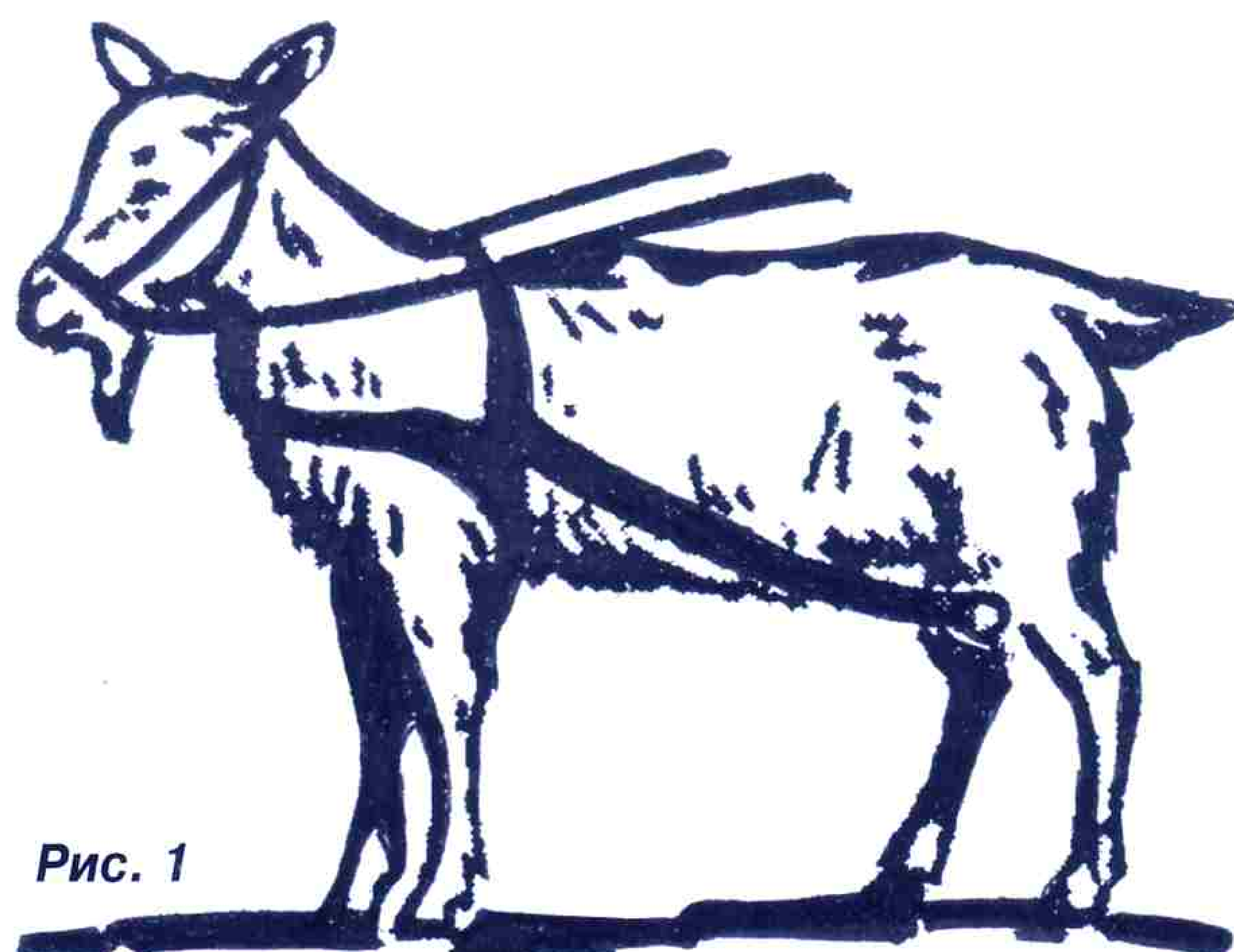

Рис. 1

Про те, як з цією метою використовували раніше й використовують донині коней, усі ми добре знаємо. Однак запрягати можна не лише цих працелюбних тварин, а й козлів, утримувати яких у господарстві менш клопітно.

Звичайно, козел за своєю силою не може зрівнятися ні з конем, ні з биком, але візок вагою близько 50 кілограмів, а то й більше він потягне без особливих зусиль. Однак при цьому актуальним залишається вибір збруї, яка значною мірою впливає на працездатність тварини. Саме тому слід надавати великого значення правильному її добору і справному утриманню всіх складових. Адже несправна або погано підігнана упряж спричинює нерівномірний тиск на тварину, яка працює, перешкоджає її рухам, ускладнює дихання і кровообіг, що слугує причиною різкого зниження працездатності і травматичних ушкоджень тварини.

На рис. 1 зображено, якою має бути якісна упряж для козла. Відразу зазначу, що винахід це не мій. Виготовив таку упряж мій сусід по дачі, скориставшись порадами з якогось старого журналу.

Отже, виготовити упряж для козла нескладно, значно складніше привчити таку норовливу тварину, як козел, до упряжі й змусити його возити великі вантажі. Раджу привчати тварину до роботи поступово. Зазвичай, спершу надягають упряж, щоб вона звикла до неї. Через кілька днів за допомогою голобельок запрягають козла в порожній візок і лише трохи згодом починають поступово його навантажувати, доводячи вагу вантажу до 40–45 кілограмів.

Насамкінець варто зазначити: від того, як зшита упряж, значною мірою залежить успіх дресирування. Найкраще, якщо вона виготовлена з широких ременів, які не скручуватимуться й не натиратимуть шкіру.

І ще одне важливе питання. Для роботи в упряжі варто використовувати кастрованого козла, бо, зазвичай, такі тварини спокійніші й проблем з ними значно менше. Коли козел звикне до роботи, то слухняно возитиме візок, у вашому господарстві з'явиться дуже старанний помічник.

...і бика

Багато хто пам'ятає ще ті часи, коли на биках не лише орали землю, а й перевозили всілякі вантажі. Та й нині для селянина, який має невеликий наділ землі, придбати сучасний трактор і, головне, експлуатувати його – економічно не вигідно. Варто лише пригадати, скільки сьогодні коштує паливо... Виручити у такому випадку може... бик.

До того ж від бика, як і від корови, у господарстві нагромаджується чимало органічних добрив, що також дуже важливо у наш час. Отже, використання бика у якості гужового транспорту досить вигідне, тим більше, що ця сильна тварина значно ефективніша за інших внаслідок своєї великої витривалості й здатності довго працювати.

Однак, усе було б добре, але упряжі для биків немає, а виготовити її самотужки багатьом господарям не під силу. Хоча я переконаний, що в цій, на перший погляд, складній справі все доволі просто. Щоб переконатися в цьому, варто подивитися на рис. 2, де, сподіваюся, читачам буде все зрозуміло: упряж легка й проста, бо складається лише з ярма, двох шкіряних ременів і задньої поперечної тяги.

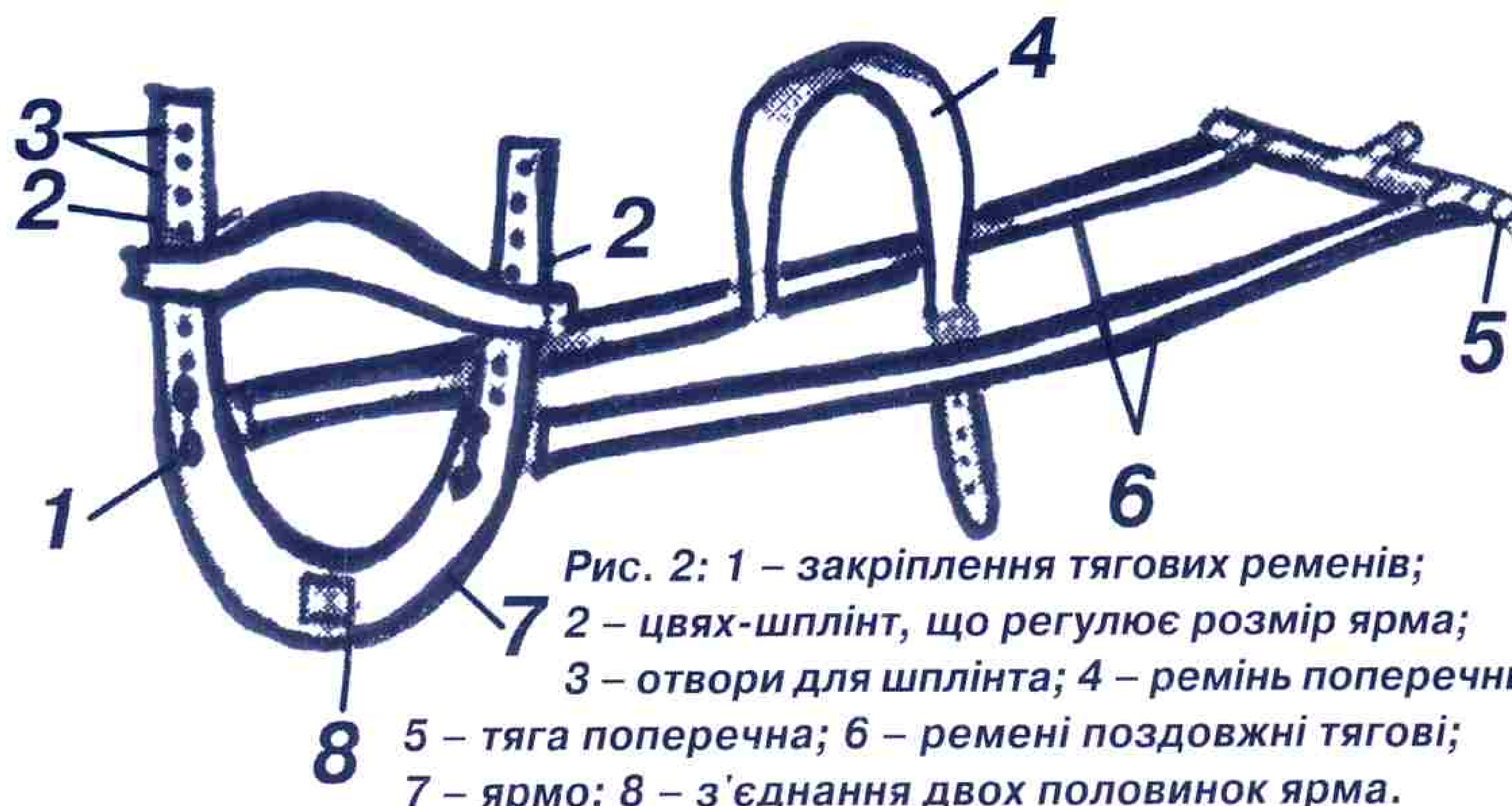

Рис. 2: 1 – закріплення тягових ременів; 2 – цвях-шплінт, що регулює розмір ярма; 3 – отвори для шплінта; 4 – ремінь поперечний; 5 – тяга поперечна; 6 – ремені поздовжні тягові; 7 – ярмо; 8 – з'єднання двох половинок ярма.

Ось, власне, і весь секрет. Мені здається, що будь-яка людина, яка володіє певним життєвим досвідом і має навички у столярній або теслярській справі, зможе без особливого клопоту змайструвати таку упряж для бика.

Насамкінець варто дати ще одну пораду: бика до упряжі й до роботи слід привчати з дуже раннього віку, бо дорослу тварину змусити тягти ярмо й віз не так уже й просто.

М.С. Рітченко,
м. Луганськ